

I. PROCEDURE :

Gezien de inleidende dagvaarding dd.21.11.07;

Gezien het verzoekschrift dd.25.01.08 tot vrijwillige tussenkomst voor de V.V.R;

Gezien de conclusies voor verweerders;

II. IN FEITE :

1. Concluanten zijn op datum van vrijdag **13 april 2007** (paasvakantie) het slachtoffer geworden van een **wilde staking**. Ingevolge deze staking zaten concluanten lange tijd vast op de luchthaven in Zaventem, of op een andere luchthaven in Europa, dewelke de aansluiting met Zaventem niet kon maken. Zodat concluanten aanzienlijke materiële en/of morele schade hebben geleden.

De staking is begonnen op initiatief van de **veiligheidsmensen**; de **brandweermensen** hebben zich uit solidariteit aangesloten. Vrij snel heeft de luchthavendirectie een regeling getroffen met de veiligheidsmensen; zodat iedereen dacht dat de staking ten einde was. De brandweermensen (een ploeg van 7 mensen) bleven echter verder staken.

Het was voor de luchtvaartdirectie niet mogelijk om de stakende brandweerploeg te laten vervangen door een ander brandweerkorps; de brandweer op een luchthaven krijgt immers een heel specifieke opleiding, en kan dus niet zo maar vervangen worden door andere brandweercollega's.

Het betrof een **wilde staking**. Het is niet zo dat een wilde staking per definitie een fout zou uitmaken. Wel dient een staking, en des te meer een wilde staking, het **ultieme middel** te zijn, dat slechts met de grootste omzichtigheid mag worden aangewend, wanneer alle andere middelen gefaald hebben.

Dit was evenwel geenszins het geval. Kwestieuze staking was niet het sluitstuk van voorafgaandelijke lange, doch stukgelopen onderhandelingen. "**Het ging meer om een krachtmeting, waarbij de vakbonden wilden tonen wie de baas is.**" (Professor R.BLANPAIN in DE STANDAARD, 24.04.07, p.14 - **stuk A.27**).

En ook de Heer **L.VAN DEN BOSSCHE** (Voorzitter BAC) stelt (DE STANDAARD, 17.04.07, p. E 4) bevestigt:

"Voordien hebben we nooit enig signaal gekregen. Op 22 maart heb ik nog een vergadering met de bonden gehad. Ik had geen agenda, en heb toen aan hen gezegd dat ze al hun grieven op tafel mochten leggen. Daar is toen met geen woord gesproken over de problemen die door de veiligheidsdiensten en de brandweer aangehaald werden om de spontane staking te rechtvaardigen. Van die vergadering is een verslag opgemaakt en dat is aan alle partijen bezorgd."

...

“ Het is trouwens zo dat de bonden nog altijd hun eisencahier voor een nieuwe collectieve arbeidsovereenkomst niet ingediend hebben. Ik heb hen er eind vorige maand nog naar gevraagd. “

Eén en ander wordt trouwens bevestigd door de Heer **Jan FRANCOIS**, algemeen sectorverantwoordelijke verkeer bij ACV-Transcom, die de staking erkend heeft (KNACK, 23.04.07) :

“ Communicatie is ook al niet de sterkste kant van dit management. We hadden met de vakbonden afgesproken om heel concreet een lijst te maken met alles wat er fout loopt. Afspraken die werden gemaakt en die niet zijn nagekomen enzovoort. Daar stonden al vijftien, twintig punten op. We zouden na de vakantie met die lijst naar de directie stappen. “

De wilde staking dd.13.04.07 was dan ook “enigszins” voorbarig... Als de vakbond zelf toegeeft dat er **afgesproken** was met de directie, dat **na de vakantie** de grievbundel zou besproken worden, wat was er dan zo uitermate dringend dat er absoluut heel dringend nog in de paasvakantie moest gestaakt worden??? Duidelijke afspraken met de directie werden manifest met de voeten getreden.

2. Waarover ging het nu in concreto?

“ In concreto ging het over één chef die volgens het personeel wat te kwistig met verwittigingen omspringt, en om de vraag of men in de plaats van één maaltijdcheque per shift er geen drie per twee shifts zou kunnen krijgen. De grootste coupure in maaltijdcheques ligt rond 6 euro, wat betekent dat men de nationale luchthaven een dag lam heeft gelegd voor een opslag van 3 euro per shift.

Men hoeft geen verbeterd antisindicalist te zijn om de vraag op te werpen of het gebruikte actiemiddel hier wel in verhouding stond met het ondergane onrecht.

Want tegenover de maaltijdcheque stonden tienduizenden reizigers, die niets te maken hadden met dat conflict, maar er wel door gegijzeld werden. Stond een gigantisch verlies bij luchtvaartmaatschappijen, die al evenmin iets met de zaak te maken hebben. Stond een reusachtig imagoverlies bij de luchthaven zelf. Een imagoverlies dat in de toekomst mogelijk tot klanten-en dus inkomstenverlies zal leiden. Waardoor het weer wat moeilijker zal worden om het personeel een extra maaltijdcheque te geven.

...

Staken is een recht, juist. Maar dat recht te snel en disproportioneel toepassen mag ook gerust onverantwoordelijk genoemd worden. “ (DESMET, Y., DE MORGEN, 14.04.07, p. 2).

3. Repliek op feitelijke uiteenzetting van verweerders :

- a. Verweerders beweren o.m. : *“ Sinds het luchtverkeer in privé-handen kwam, wordt de basisveiligheid uit het oog verloren. “ (Besluiten Mr. V .SIMEONS, p. 3).*

- Van enig probleem inzake de basisveiligheid, vinden concludanten in het hele dossier niets terug. Het betreft een loutere bewering, dewelke op geen enkele wijze gestaafd wordt.
- Noch vinden we daarover enig spoor terug in de verklaringen vanwege de Heren L. VAN DEN BOSSCHE en J. FRANCOIS.
- Ook vinden we daarover niets terug in het protocol dat tussen vakbonden en directie werd afgesloten bij de beëindiging van de staking...
- Hoe dan ook, dergelijk zogezegd probleem sluit nog steeds niet uit dat de stakers de staking hadden moeten aanzeggen.

b. Verweerders proberen vruchteloos aan te tonen dat er al sedert lang sprake was van een verslechterd sociaal klimaat, en dat de stakers de directie op voorhand duidelijk zouden verwittigd hebben (besluiten Mr. M. DETRY, pagina's 6-7).

- Op datum van 08.07.06 werd een stakingsaanzegging betekend.
- Tijdens het paritair comité van 26 juli 2006 werd over de meest dringende punten een akkoord bereikt.
- De stakingsaanzegging van 8 juli 2006, die tijdelijk was opgeschort, werd opnieuw geactiveerd op datum van 06.10.06, om reden dat geen vooruitgang zou zijn geboekt in verschillende dossiers.
- In januari 2007 klagen zowel de ACOD als het ACV een aantal problemen aan bij de werkgever.

Verweerders geven toe dat er tijdens het paritair comité van 26 juli 2006 een **akkoord** werd bereikt over de meest dringende punten.

Op datum van 06.10.06 werd de stakingsaanzegging van 08.07.06 terug geactiveerd. Tussen voornoemde datum van **06.10.06** en **13.04.07**, hetzij 6 maanden later, vinden we uitermate weinig sporen terug i.m.v. essentiële klachten, belangrijke vakbondseisen, ernstige sociale onvrede, signalen en/of dreigementen naar de directie toe, problemen inzake de basisveiligheid e.d.m. Het "dossier" dat dienaangaande door verweerders wordt bijgebracht, oogt toch wel uitermate mager...

c. Er zou al sedert meer dan een jaar een *aanslepend sociaal overleg gaande* zijn geweest, *waarbij het management er niet in slaagde om een constructief debat op gang te brengen en of te behouden.* (besluiten Mr. S. GIBENS, p. 22).

- De **beweringen** zijn toch wel uitermate vaag.
- In het kader van de aanvullende besluiten voor verweerders wordt thans wel **beweerd** dat er een zeer slecht sociaal klimaat zou geheerst hebben, dat er een repressief beleid werd

gevoerd, dat er constant sprake was van intimidatie en bedreigingen e.d.m. Er wordt dus nu wel van alles **beweerd**, maar er worden **geen stukken** of bewijzen bijgebracht.

- De beweringen staan in schrille contradictie met de verklaringen dd.17.04.07 vanwege de Heer L.VAN DEN BOSSCHE.

- Er wordt geen enkel stuk bijgebracht waaruit zou moeten blijken dat de directie niet bereid was om een debat aan te gaan; er wordt zelfs **geen uitnodiging** voor een gesprek voorgelegd. Laat staan dat zou bewezen zijn dat de directie geen gevolg zou verleend hebben aan deze (niet-bestaande) uitnodiging...

“ De gegrondheid van de actie bleek trouwens uit het gegeven dat na de actie alle werknemers in dienst bleven en het management de deur uitvloog. “

Dit is toch wel een erg merkwaardig “argument”. De directie had niet echt veel andere keuzes... Zo de directie niet zou hebben toegegeven aan deze chantage, dan was er op datum van 13.04.07 niet één enkel vliegtuig vertrokken; en ook niet de dagen erna! Wanneer een dief met het mes op de keel van een slachtoffer geld eist, dan kan hij achteraf moeilijk argumenteren dat de *gegrondheid van zijn vraag bleek uit het feit dat het slachtoffer hem uiteindelijk toch geld had gegeven...*

- In haar aanvullende besluiten (p.6, al.2) stelt B.A.C. : **“ Zo heeft de directie van Brussels Airport Company (in hoofde van de heer Luc Van den Bossche, voorzitter van de raad van bestuur) op 22 maart 2007 nog een vergadering gehad met de vakbonden. Tijdens deze vergadering kregen de vakbonden de mogelijkheid om hun grieven op tafel te leggen. De problemen die geleid hebben tot de collectieve actie van 13 april 2007 en waarvoor uiteindelijk een oplossing werd bekomen in de vorm van het voormelde protocol-akkoord, kwamen echter tijdens deze vergadering niet ter sprake. “**

° B.A.C. blijft wel uiterst vaag over de kwestie welke grieven dan wel aan de basis lagen van de staking....

° Amper 3 weken voor de staking heeft er een vergadering plaats gevonden met de directie; bij deze gelegenheid hadden de vakbonden de mogelijkheid om **al hun grieven** op tafel te leggen. Maar de “essentiële grieven” dewelke een 2-tal weken later tot de staking zullen leiden, werden dus volstrekt niet ter sprake gebracht... Hetgeen reeds aantoonde dat deze grieven - volgens de vakbonden zelf - niet echt zo belangrijk waren... **En hetgeen ook aantoonde dat verweerders aan B.A.C. niet de minste kans gegeven hebben om deze staking te vermijden!** Zo niet hadden ze hun eisen uiteraard wel degelijk ter gelegenheid van deze vergadering dd. 22.03.07 moeten formuleren.

Het verslag van deze vergadering dd.22.03.07 - amper 3 weken voor de staking - kan uiteraard zeer belangrijke informatie verschaffen betreffende de relatie tussen partijen in deze periode; en vooral m.b.t. de kwestie of de geschilpunten (dewelke volgens de stakers de oorzaak waren voor de staking) al dan niet bij de Directie ter sprake werden gebracht. Verweerders **beweren** dat ze al sedert lang hadden aangedrongen bij de Directie dat een aantal kwesties zouden opgelost worden; vermits de Directie niet wou luisteren, waren ze wel verplicht tot actie over te gaan. Het is “merkwaardig” dat geen der partijen dit toch wel belangrijk stuk bijbrengt. Concluanten vorderen dat de Rechtbank in toepassing van **art. 877 Ger. W.** verweerders zou bevelen om het verslag betreffende de vergadering dd.

22.03.07 bij te brengen; en dit onder verbeurte van een dwangsom van 1.000,00 per dag vertraging.

4. De werkelijke aanleiding tot de wilde staking :

De personen die effectief de lont aan het kruitvat hebben gestoken, zijn Mevrouw **A. B.** (veiligheidsdienst) en haar partner, de Heer **M. G.** (delegee).

Al sedert jaren leefde Mevrouw **A. B.** in conflict met jan en alleman; met haar directe oversten, met haar collega's, maar ook waren er regelmatig conflicten met passagiers. Ze maakte voortdurend misbruik van haar uren; ze bouwde overuren op wanneer het haar uitkwam, en deze werden vervolgens ook gecupereerd wanneer zij dit wenste.

Noch **A. B.**, noch **M. G.**, hielden zich aan het voor hun opgestelde uurrooster; ze kwamen voortdurend te laat op het werk. Vele keren werden ze door het management gevraagd correct in te tekenen op de intekenlijsten, hetgeen door hen voortdurend "vergeten" werd. Mevrouw **A. B.** is iemand die absoluut geen gezag kan aanvaarden, en stelselmatig de kantjes afloopt. Het ziekteverzuim van Mevrouw **A. B.** en van de Heer **M. G.** bedroeg in 2006 het dubbele van de overige leden van de groep CSI fouille.

Mevrouw **A. B.** was er van op de hoogte dat er zeer ernstig overwogen werd om haar te ontslaan. En bijgevolg koos ze voor de vlucht vooruit, en richtte ze haar pijlen op haar overste, Mevrouw **C. C.**, hoofd van de veiligheidsdienst. In de strategie van Mevrouw **A. B.** was het ofwel **C. C.** buiten, ofwel zichzelf; met uiteraard de voorkeur voor de eerste optie...

Begin 2007 werd er daarom klacht neergelegd door Mevrouw **A. B.**, samen met een beperkt aantal collega's, tegen Mevrouw **C. C.**, zodat er een tuchtprocedure aanhangig werd gemaakt.

Begin april 2007 was het onderzoek afgesloten, en was het resultaat van dit tuchtonderzoek bekend geraakt. En uit dit rapport bleek dat er aan Mevrouw **C. C.** volstrekt niets te verwijten viel. Zodat Mevrouw **A. B.** de bui zag hangen...

(Mr. M. DETRY bevestigt in haar aanvullende besluiten (p.7, in fine) dat er tegen Mevrouw **C. C.** vier klachten liepen wegens pesterijen).

Om haar eigen vel te redden, en om Mevrouw **C.C.** alsnog buiten te krijgen, werd gegrepen naar het wapen van de staking.

Hetgeen uiteraard een zeer zware fout uitmaakt. Als er een geëigende procedure bestaat om een bepaald conflict op te lossen, dan moet deze specifieke procedure ook gevolgd en gerespecteerd worden.

De Rechtbank zal overigens vaststellen dat deze versie op geen enkele wijze wordt tegengesproken door verweerders.

Dit tuchtonderzoek, hetwelk geresulteerd heeft in een tuchtrapport (waarbij de beschuldigde werd vrijgepleit), betreft een belangrijk element in het hele conflict. Concluanten vorderen dan ook dat de Rechtbank in toepassing van art.877 Ger.W. zou bevelen dat BAC dit rapport zou bijbrengen.

III. IN RECHTE :

A. NOPENS DE TOELAATBAARHEID EN ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERINGEN

1. De collectieve dagvaarding :

1. 1. Collectieve dagvaarding - samenhang - hoedanigheid - belang :

a. Ten onrechte wordt door verweerders voorgehouden dat de vordering van concluanten onontvankelijk zou zijn, gezien de dagvaarding nietig, minstens ontoelaatbaar zou zijn.

Dat werknemers het recht hebben om **collectieve actie** (w.o. een staking) te voeren, staat al sedert tientallen jaren vast; en wordt ook door concluanten geenszins betwist. Dan is het niet meer dan evident dat ook hun slachtoffers dergelijk recht moeten hebben. Zo niet zou er een onaanvaardbare discrepantie gecreëerd worden tussen de rechten van de stakers, en de rechten van hun slachtoffers, vermits die dan over **geen rechten** zouden beschikken. Hetgeen compleet in strijd zou zijn met de art.10-11 van de Grondwet. Geen collectief vorderingsrecht toekennen aan de slachtoffers, zou er op neerkomen dat aan de stakers inderdaad een **absoluut stakingsrecht** zou toegekend worden, want dan zou er in feite geen mogelijkheid bestaan voor de Rechtbanken om achteraf de al dan niet rechtmatigheid van de stakingsactie te toetsen. Het niet-toestaan van een collectieve actie **“heeft voor gevolg dat een schadeveroorzakend gedrag in die gevallen niet gecorrigeerd wordt.”** (TAELMAN, P., en THION, Ph., Bundeling van vorderingen, T.P.R. 2003, p.1518).

b. De gedinginleidende akte betreft inderdaad een verzoek van de 272 gedupeerden van de wilde staking van 13.04.07. De rechtsgrond voor deze dagvaarding wordt verwoord in de volgende artikelen van het Gerechtelijk Wetboek:

- Art. 30 Ger.W.:

“Rechtsvorderingen kunnen als samenhangend worden behandeld, wanneer zij onderling zo nauw verbonden zijn dat het wenselijk is ze samen te behandelen en te berechten, ten einde oplossingen te vermijden die onverenigbaar kunnen zijn wanneer de zaken afzonderlijk worden berecht.”

- Art. 701 Ger.W.:

“Verscheidene vorderingen tussen twee of meer partijen kunnen, indien zij samenhangend zijn, bij eenzelfde akte worden ingesteld.”

In casu is het zo dat, in tegenstelling tot wat verweerders menen, de vorderingen van conluanten wel degelijk samenhangend zijn. Concluanten zijn allen het slachtoffer geworden van **eenzelfde feit**, nl. de wilde staking van 13.04.07, hebben allen schade geleden door ditzelfde feit.

De Rechtsleer spreekt over de “*subjectieve cumulatie*”, waarbij *vele slachtoffers (eisers) optreden tegen één of meer schadeveroorzakers (verweerders)*. De voorwaarde waaraan deze vorderingen moeten voldoen om samen te worden ingeleid, is dat ze samenhangend zijn. De onderscheiden vorderingen dienen derhalve *onderling voldoende afhankelijk te zijn zodanig dat het redelijk is ze samen te voegen*. Deze wettelijke omschrijving laat veel over aan het *subjectieve oordeel van de rechter*, hetgeen strookt met het *niet-openbare orde karakter* van de exceptie van samenhang, wat voortvloeit uit het samen lezen van art. 856 Ger.W. met de art. 854-855 Ger.W. (Cass. 5 april 1990, Arr.Cass. 1989-1990, 1033).

“De volgende concrete elementen gaven aanleiding tot samenvoeging: volkomen simulaire geschillen, tegen eenzelfde verweerder, geen strijdigheid in persoonlijke belangen en de rechten van verdediging zouden niet worden geschonden door een samenvoeging.” (DE BAERE, E., Procederen in zaken van massaschade: naar een class action in Belgisch recht, T.P.R. 2007-1, p 16; P. TAELEMAN en Ph. THION, Bundeling van vorderingen, T.P.R. 2003-4, p. 1489).

Bij het aanhangig maken van de samenhangende vorderingen via één enkele gedinginleidende akte voor eenzelfde rechtbank, moeten de eisers zich - voor wat de keuze van de bevoegde rechter betreft - laten leiden door de **hiërarchie** tussen de rechtscollages bepaald in art.565, (tweede lid), 2° tot 5° Ger.W. (zie art.566, eerste lid Ger.W.).Deze voorrangsregel raakt de openbare orde (Cass.11 mei 1979, Arr.Cass.1978-79., 1084; R.W. 1980-81, 603).

c. Betreffende de discussie aangaande collectieve acties, zijn er twee strekkingen te onderscheiden in rechtspraak en rechtsleer. De ene benadering is streng en stroef en zo goed als achterhaald; de andere getuigt van een meer tolerante houding. Bij de studie van deze rechtspraak dienen conluanten er overigens op te wijzen dat hun collectieve vordering **zelfs in de strenge benadering** als aanvaardbaar en dus niet als nietig aanzien wordt.

Zo heeft de Rechtbank van Koophandel te Gent middels vonnis dd. 28.03.1995 (A.J.T. 1995-96, 11) geoordeeld: **“Samenhang veronderstelt een onderlinge afhankelijkheid van de verschillende, samen aanhangig gemaakte vorderingen, zodat de beslissing over één van de vorderingen een invloed kan hebben op de andere.”**

In casu kan er geen betwisting over bestaan dat de beslissing over een van de vorderingen van conluanten, een invloed kan hebben op een andere vordering. Ook al kent ons rechtssysteem de regel van de bindende werking van het precedent niet, toch kan het niet ontkend worden dat een rechterlijke uitspraak in een maatschappelijk gevoelig en belangrijk debat zoals de huidige, toch wel een invloed kan hebben op een latere uitspraak over dezelfde casus en dezelfde verwerende partijen.

Zelfs in deze “strenge” Rechtspraak wordt nagenoeg steeds geoordeeld dat samenvoeging van verschillende vorderingen wel degelijk geoorloofd is zo er tussen de diverse eisen een

“objectief verband” bestaat (Rb.Charleroi 15 maart 2001, R.R.D. 2002, 176; Rb.Namen 22 februari 1990, J.L.M.B. 1991, 202; T.B.R. 1990, 252; J.T. 1990, 574; Rb.Brussel 13 november 1981, J.T. 1982, 529; Kh.Kortrijk 5 januari 1971, R.W. 1971-72, 817; Vred.Willebroek 2 juni 1978, J.T. 1978, 650).

In casu bestaat er wel degelijk een dergelijk objectief verband tussen de vorderingen. Het betreft ten eerste vorderingen die **dezelfde oorzaak** hebben. Alle schade van de 272 gedupeerden is immers veroorzaakt geworden door hetzelfde feit, nl. de staking dd. 13.04.07. De vorderingen zijn daarenboven allen gericht tegen **dezelfde verwerende partijen**. Tenslotte is het zo dat alle vorderingen betrekking hebben op **dezelfde rechtsvraag**.

In het licht van de meer soepele en tolerante Rechtspraak kan in casu niet de minste discussie bestaan dat de vordering van conculanten ontvankelijk is.

Beslagr. Rb. Veurne 18 maart 1992, A.J.T. 1995-96, 10:

“De pluraliteit van eisers is geen beletsel voor de inleiding van de vorderingen in éénzelfde akte van rechtsingang. Het voorschrift van art. 701 Ger.W. is een voorschrift van proceseconomie en vlotte rechtsbedeling, volgens hetwelk de inleiding van samenhangende procedures dient te worden vereenvoudigd en overtollige kosten dienen te worden vermeden.”

Art. 701 Ger.W. wordt in dit vonnis omschreven als een voorschrift dat behoort tot de proceseconomie, van aard de inleiding van samenhangende procedures te vereenvoudigen, een vlotte rechtsbedeling te bewerkstelligen en meteen overtollige en nutteloze kosten te vermijden. Het gegeven dat het in casu ging om drie volkomen gelijkaardige executiegeschillen tegenover eenzelfde verweerster, dat ieder van de eisende partijen een eigen, persoonlijk maar soortgelijk belang heeft bij de procedure en dat de rechten van verdediging van verweerster hierdoor geenszins beknót worden, leidde tot het besluit dat de rechtspleging conform art. 701 Ger.W. was ingeleid. (P. TAELMAN en Ph. THION, Bundeling van vorderingen, T.P.R. 2003-4, p. 1499)

*Deze beslissing werd mede geschraagd door verwijzing naar de voorbereiding van het Gerechtelijk Wetboek. In zijn verslag over de Gerechtelijke Hervorming bepleitte Koninklijk Commissaris Van Reepinghen een ruime opvatting van het begrip **samenhang** (Ch. VAN REEPINGEN, *Verslag over Gerechtelijke Hervorming*, Brussel, Belg. Staatsblad 1964, 54-55).*

De grens lijkt getrokken te kunnen worden via het OORZAAK-begrip, waaronder de rechtsfeiten en/of rechtshandelingen moeten worden verstaan waarop de gecumuleerde vorderingen gegrond zijn. _Zolang de samengevoegde eisen uit eenzelfde, minstens een bijzonder nauw verwant geheel van rechtsfeiten en -handelingen ontstaan, levert cumulatie van vorderingen geen problemen op.

Dat alle of meerdere bijzondere legatarissen van een onbeheerde nalatenschap via een gezamenlijke dagvaarding van de curator de afgifte van hun bijzonder legaat kunnen eisen, zal niet worden betwist. Zo ook de fietser die op een fietspad ten val kwam als gevolg van losliggende stenen, in eenzelfde exploit de gemeente en het Gewest kan dagvaarden in vergoeding van de geleden schade.

...

Cumulatie van vorderingen wordt slechts dan problematisch wanneer in eenzelfde rechtspleging, tussen twee of meer partijen, meerdere processuele verhoudingen ontstaan als gevolg van het samenbrengen van diverse materiële rechtsbetrekkingen die -strikt genomen- niets met elkaar te maken hebben.

...

Het is een doelmatige behandeling van zaken die rechtvaardigt dat verschillende vorderingen waarin identieke of gelijklopende (rechts)vragen aan de orde gesteld worden, samen voor de rechter gebracht worden. Tijd, geld en moeite worden partijen én -niet in minst- de rechter gespaard. Op voorwaarde dat de (onverplichte (49)) samenvoeging een behoorlijke procesgang niet in de weg staat en de wederpartij hierdoor niet in haar rechtmatige belangen wordt geschaad, kan er geen redelijk bezwaar zijn tegen de gelijktijdige gezamenlijke inleiding en behandeling van gelijkaardige zaken. Dergelijke processuele interpretatie dient de proceseconomie en -bij weersomstuit - ongetwijfeld ook de goede werking van de openbare dienst van het gerecht. (P. Taelman en Ph. Thion, Bundeling van vorderingen, T.P.R. 2003-4, p. 1501)

“Deze laatste benadering kan in een tijd van gerechtelijke achterstand en structurele besparingen vlot worden bijgetreden. Geen enkele bepaling in het Gerechtelijk Wetboek verzet zich bovendien tegen een dergelijke interpretatie. Integendeel, waarom geschillen afzonderlijk behandelen indien alle partijen zouden gebaat zijn bij een samenvoeging? Eisers zouden hun bewijsmiddelen kunnen verenigen en samen kosten dragen voor een raadsman, expertises...; ook de verweerster zal gebaat zijn bij een samenvoeging: toch liever de kosten van één procedure dan die van meerdere dragen?” (DE BAERE, E., Procederen in zaken van massaschade: naar een class action in Belgisch recht, T.P.R. 2007-1, p 16; zie ook: Kort Ged. Rb. Luik 8 augustus 1989, J.L.M.B. 1991, 199).

d. In bovenstaande Rechtsleer wordt zeer terecht opgemerkt dat het Gerechtelijk Wetboek een collectieve dagvaarding geenszins verbiedt en dat nergens in het Ger. W. te lezen staat dat er naast een persoonlijk belang er eveneens een gemeenschappelijk belang zou vereist zijn bij het instellen van een collectieve vordering via een zelfde gedinginleidende akte. Verweerders beroepen zich gemakkelijkshalve en louter dilatoir op de onontvankelijkheid van de vordering van conculanten, maar laten zelf na een rechtsgrond aan te duiden. Zie in die zin:

Brussel 4 februari 1994, J.L.M.B. 1994, 657; J.T.T. 1994, 331, noot.:

“Uit geen enkele bepaling van het Ger.W. blijkt dat er naast het persoonlijk belang bij een vordering een gemeenschappelijk belang vereist zou zijn in geval van een collectieve vordering die wordt ingesteld bij een zelfde akte. De oplossing van een gebrek aan samenhang ligt trouwens niet in de niet-ontvankelijkheid, maar in de geldigheid van de dagvaarding, daar de eventuele nietigheid van deze laatste afhangt van het al dan niet bewezen zijn van schade (art. 861 Ger.W.).”

Art. 861 Ger.W. bepaalt inderdaad dat *“De rechter kan een proceshandeling alleen dan nietig verklaren, indien het aangeklaagde verzuim of de aangeklaagde onregelmatigheid de belangen schaadt van de partij die de exceptie opwerpt”*.

Verweerders laten in casu echter na om aan te tonen dat **enig belang** in hun hoofde **geschaad** zou zijn. Door de collectieve vordering van concludanten wordt er in hoofde van verweerders immers geen enkel schade veroorzaakt. IN TEGENDEEL, verweerders hebben proces-economisch voordeel aan huidige collectieve vordering. Zo concludanten elk apart een vordering hadden ingesteld, zouden er middels 272 dagvaardingen, 272 procedures aanhangig gemaakt zijn, een deel voor het Vredegerecht en een deel voor de Rechtbank van Eerste Aanleg. De zaken zouden dan apart behandeld zijn geworden, met aparte conclusies en verschillende zittingsdata... Dit zou voor verweerders uiteraard immens hogere kosten en advocatenkosten met zich meegebracht hebben, hetgeen zij zich nu besparen doordat concludanten hun vorderingen gebundeld hebben in één dagvaarding.

Gelet o.m. op het feit dat geen schade is in hoofde van verweerders, minstens deze niet bewezen is, is de inleidende dagvaarding van concludanten alleszins niet nietig.

e. Coëxistentie?

Volgens Mr.S.GIBENS zou er in casu sprake zijn van een coëxistentie van de contractuele en buitencontractuele schade. Het ontwarren van dit kluwen zou het procesverloop vertragen; bijgevolg zou de inleidende dagvaarding nietig zijn (zijn besluiten p.26-27).

Concludanten hebben verweerders enkel aangesproken op grond van hun buitencontractuele aansprakelijkheid.

Er is niet de minste sprake van een **contract** tussen concludanten en de stakers. Het **reiscontract** (waarnaar Mr;S.GIBENS verwijst) werd uiteraard afgesloten tussen concludanten en de diverse reisagentschappen e.d.; en niet met de stakers!

f. In ondergeschikte orde, dienen concludanten er op te wijzen dat, in geval de Rechtbank van oordeel zou zijn dat er geen sprake zou zijn van aanhangigheid in casu de sanctie niet de nietigheid van de dagvaarding is, maar wel **de splitsing** van het geding. De vorderingen dienen allen apart ingeschreven te worden op de rol, tegen kwijting van het rolrecht en de vorderingen waarvoor de Rechtbank niet bevoegd zou zijn, dienen verzonden te worden naar de bevoegde Rechtbank, waar ze dienen ingeschreven te worden op de rol, tegen betaling van het rolrecht. (P. TAELEMAN en Ph. THION, Bundeling van vorderingen, *T.P.R.* 2003-4, p. 1505)

Cass. AR 6330, 17 september 1981 (Sint-Pieters-Woluwe / Dubois), Arr. Cass. 1981-82, 92; , Bull. 1982, 88; , J.T. 1983, 85; , Pas. 1982, I, 88; , R.C.J.B. 1987, 359, noot VANWIJCK-ALEXANDRE, M.; , R.W. 1982-83, 702, noot; , Rec. gén. enr. not. 1984, 275, noot; , T. Vred. 1982, 73. TAELEMAN, P.:

“Hoewel krachtens art. 701 Ger.W. verscheidene vorderingen tussen twee of meer partijen, indien zij samenhangend zijn, bij een zelfde akte kunnen worden ingesteld, volgt daaruit echter niet dat wanneer de rechter wettig beslist dat die vorderingen niet

samenhangend zijn, alle vorderingen toch naar de arrondissementsrechtbank moeten worden verwezen, als de rechter oordeelt dat hij voor één van de vorderingen onbevoegd is.”

1. 2. Hoedanigheid en belang :

a. Verweerders stellen tevens volstrekt ten onrechte dat de vordering van concludanten ontoelaatbaar zou zijn, aangezien zij de vereiste **hoedanigheid** niet zouden hebben en dus **geen belang** hebben in huidige procedure.

De vragen die verweerders zich stellen hebben echter allen betrekking op de grond van de zaak en hebben dus niets te maken met de al dan niet toelaatbaarheid van de vordering van concludanten. Verweerders stellen ten eerste dat er bewijsproblemen zouden zijn. Een discussie die per definitie betrekking heeft op de grond van de zaak.

b. De tweede vraag die verweerders zich stellen, heeft eveneens betrekking op de grond van de zaak, nl. de vraag of concludanten reeds vergoed zouden zijn voor de door hen geleden schade, via een verzekering (in natura?). Volledigheidshalve merken concludanten op dat zij niet vergoed zijn en dat zij uiteraard geen negatief bewijs kunnen bijbrengen dat zij niet vergoed zijn geworden...

Concludanten hebben in casu wel degelijk de vereiste hoedanigheid en het vereiste belang om huidige vordering in te stellen. Concludanten hebben immers allen schade geleden door de staking dd. 13.04.07. Schade dewelke concludanten uiteraard vergoed wensen te zien. In casu valt de hoedanigheid van concludanten samen met hun belang, zodat, in tegenstelling tot wat verweerders menen, er geen onderzoek dient gevoerd te worden naar de vereiste hoedanigheid.

c. Wie een geding wenst in te leiden, moet overeenkomstig art.17 Ger.W. uiteraard beschikken over **een belang**.

“ Dit is in wezen niets anders dan de mogelijkheid om enig voordeel te halen uit het te voeren proces, in de veronderstelling dat de rechter de vordering gegrond zal verklaren (148). Het belang als toelaatbaarheidsvoorwaarde heeft uitsluitend betrekking op het belang dat de eiser heeft bij het voeren van een geding en het verkrijgen van een rechterlijke uitspraak van een bepaalde aard. Het wijst m.a.w. op het nut van de procedure en de rechterlijke beslissing op zich (149).” (TAELEMAN, P., en THION, Ph., o.c., p.1518).

d. Rechtstreeks en persoonlijk belang :

Daarmee wordt bedoeld dat eisers een **eigen** belang moeten hebben; ze moeten **persoonlijk** in hun rechten zijn geschaad.

“Deze aanvulling geeft in de praktijk zelden aanleiding tot moeilijkheden, behoudens in het geval de vordering wordt ingesteld door een (belangen)vereniging (156). Het eigen

belang van een rechtspersoon omvat, volgens het Hof van Cassatie, net zoals dit voor een natuurlijk persoon het geval is, alleen datgene wat zijn bestaan of zijn materiële en morele goederen, inzonderheid zijn vermogen, eer en goede naam, raakt. “ (TAELEMAN, P., en THION, Ph., o.c., p.1521).

In casu betreft het geenszins een vordering van één of andere (belangen)vereniging, zodat er geen discussie kan bestaan m.b.t. de kwestie dat het wel degelijk gaat om een eigen belang vanwege elke eiser(es).

e. Bewijs van hoedanigheid :

1) Verweerders werpen op dat concludanten niet de bewijzen zouden bijbrengen dat ze op datum van 13.04.07 inderdaad ter plaatse waren, en schade hebben geleden.

Op de inleidende zitting dd.01.12.07 is er tussen de raadslieden van alle partijen zeer duidelijk **overeengekomen** dat in eerste instantie enkel zou geconcludeerd worden m.b.t. de aspecten van ontvankelijkheid, toelaatbaarheid en gegrondheid.

Besluiten dd.27.05.08 vanwege Mr.DETRY, p.13 :

“ De schade :

Partijen zijn onderling overeengekomen het aspect van de schade pas te behandelen voor zover en nadat de vorderingen toelaatbaar, ontvankelijk en gegrond zouden worden verklaard. “

Dit om eventueel onnodig werk zo veel mogelijk te vermijden, zowel voor de Rechtbank, als voor de raadslieden van partijen.

Teneinde onnodige discussies te vermijden, zal de raadsman van concludanten thans de bewijsstukken m.b.t. de aanwezigheid van concludanten op datum van 13.04.07 effectief overmaken aan zijn Confraters.

2) Verweerders beweren dat concludanten geen stukken zouden hebben bijgebracht waaruit moet blijken dat dezen op datum van 13.04.07 effectief slachtoffers waren van de staking.

A. Niet bijgebrachte stukken. Op 06.03.09 (stuk D10) werden de volgende stukken nog bijgebracht: 8 - 33 - 39 - 47 - 49 - 50 - 51 - 52 - 54 - 70 - 71 - 87 - 118 - 120 - 135 - 149 - 150 - 151 - 160 - 164 - 216 - 245 - 253 - 258 - 264 - 265.

Volgende stukken werden behoudens vergissing reeds overgemaakt, maar maakt de raadsman van concluanten nogmaals over: E 105, 126, 146 en 215

B. Het feit dat er in een aantal gevallen hetzelfde stuk wordt gebruikt, heeft te maken met het feit dat eisers apart dienen opgenomen te worden als verzoekende partij, indien ze op een verschillend adres wonen. Dit wil daarom niet zeggen dat ze daarom niet samen op vakantie zouden kunnen gaan. Het is niet gebruikelijk dat er voor elke persoon die een vliegreis boekt, er ook een aparte factuur wordt gemaakt.

E 15. Dit betreft een factuur voor overnachtingen op luchthaven JFK New York. Vermits de Heer B. de tweepersoonskamer voor hem en zijn echtgenote heeft betaald, staat de factuur dan ook op naam van hem, en niet op naam van beiden.

E 26 .Zie bijkomend stuk 26 B.

E 45. Zie stuk 45, punt 3.

Volledigheidshalve wordt stuk 45 nogmaals overgemaakt.

E 85. Het betreft hier Mevrouw A. Z.. Het koppel D.-Z..
Bijkomend stuk E 85B- huidige prijsberekening eurostar ticket 4 personen Ashford-Brussel. De Heer D. heeft op datum van 13.04.07 het bedrag van 930,75 betaald. Gelet op de huidige prijsberekening (voor vier tickets enkel, zelfde parcours) alsook de prijsstijgingen van de laatste jaren, is het wel duidelijk dat het hier om 4 tickets ging, en niet om een luxeticket van 930,75 !

Tevens wordt bijkomend stuk 85C bijgevoegd, namelijk schrijven vanwege de Heer M. waaruit blijkt dat de Heer D. de tickets heeft betaald.

E 91. Bijkomend stuk 91B : Reserveringsticket.

E 104. Zie bijkomend stuk 104 B.

E 120. De factuur staat op naam van M. P.; de Heer W. J. staat duidelijk **wel** vermeld als passagier, nl. onder nr. 5.

E 147. Zie bijkomend stuk onder nr. 85. Het betreffen hier 2 koppels die samen gestrand zijn in GB, en samen een ticket voor de Eurostar hebben aangekocht. De Heer D. heeft betaald voor de 4 tickets.

E 153. Zie bijkomend stuk 153 B.

E 165. Mevrouw N. N. treedt op als ouder en wettelijke vertegenwoordigster van haar minderjarig kind L. B. M. Het ticket staat wel degelijk op naam van L. B.B..

- E 166. Zie bijkomend stuk 166 B.
- E 179. Het gaat hier om een vakantie die de Heer P. wilde maken met de zoon van zijn levensgezellin, Mevrouw N.N.. Zijzelf ging niet mee. De vordering vanwege Mevrouw N. N. betreft dan ook een materiële vergissing; zij treedt enkel op als ouder en wettelijke vertegenwoordiger van haar minderjarig kind L. B. M.(zie nr. 165).
- E. 180. De Heer K. R. was tesamen met zijn ouders op vakantie in Budapest (zie stukken 181). De tickets stonden niet op naam. Er waren drie tickets, 2 voor volwassenen, één jongere (zie ook stukken 181).
- E 201. Zie bijkomend stuk 201. Dit betrof een groep van 37 mensen die hun reis bij CAROLUS hadden geboekt. Mevrouw S. deed dezelfde reis, maar boekte elders.
- E 205. Zie bijkomende stukken 205 B en 205 C
- E 217. Mevrouw T. heeft geen vordering. Zij treedt op als ouder en wettelijke vertegenwoordiger van haar minderjarige kind G. D. Zie bijkomend stuk 217B.
- E 265. Stuk 265 is wel bijgebracht. Het wordt nogmaals overgemaakt.
- E 272. Dit betreft een factuur voor overnachtingen op de luchthaven JFK New York. Vermits de Heer G. de tweepersoonskamer voor hem en zijn vriendin heeft betaald, staat de factuur dan ook op naam van hem, en niet op naam van beiden.
- C. E 19. Zie bijkomend stuk 19 B.
- E 44. Zie bijkomend stuk 44 B.
- E 85. Bijkomend stuk 85B- huidige prijsberekening eurostar ticket 4 personen Ashford-Brussel. De Heer D. heeft op datum van 13.04.07 het bedrag van 930,75 betaald. Gelet op de huidige prijsberekening (voor vier tickets enkel, zelfde parcours) alsook de prijsstijgingen van de laatste jaren, is het wel duidelijk dat het hier om 4 tickets ging, en niet om een luxeticket van 930,75 !
Tevens wordt bijkomend stuk 85C bijgevoegd, namelijk het schrijven vanwege de Heer M. waaruit blijkt dat de Heer D. de tickets heeft betaald.
- E 132. Zie bijkomend stuk 132 B.
- E 193. Zie bijkomende stukken 193 B en 193 C.
- E 238. Zie bijkomend stuk 238 B.
- E 239. Zie bijkomend stuk 239 B.

240. Zie bijkomend stuk 240 B.

2. Bewijs hoedanigheid stakers :

De vorderingen van concludanten zouden onontvankelijk zijn, om reden dat het bewijs niet zou worden geleverd van de aangevoerde hoedanigheid van verweerders (besluiten Mr.M.DETRY, p.12).

a. Er wordt door geen enkele verweerder (met uitzondering van V.) betwist dat hij/zij bediende is bij BAC, en op datum van 13.04.07 effectief moest werken, doch niet gewerkt heeft; en m.a.w. gestaakt heeft. Eén en ander wordt m.a.w. door verweerders **erkend**.

b. Betreffende de werknemers J.D, D. D., C. W, J.R. en C.V. heeft BAC op datum van 26 en 29.11.07 voor elk van hen een attest overgemaakt, waaruit blijkt dat voornoemde personen op datum van 13.04.07 **effectief gewerkt hebben en niet aan de staking hebben deelgenomen** (Stukken B1-B5).

ELKE VERWEERDER kon dergelijk attest bij zijn werkgever bekomen en aanwenden; **op voorwaarde** uiteraard dat deze verweerder op voornoemde datum inderdaad **niet gestaakt** had.

Bijgevolg wordt wel degelijk **bewezen** - minstens **a contrario** - dat verweerders werknemers zijn van BAC, op datum van 13.04.07 verondersteld waren te werken, en niet gewerkt (en dus gestaakt) hebben.

Er is geen sprake van een schending van **art.1315 B.W.**, zoals Mr.M.DETRY ten onrechte voorhoudt.

“ De rechter, die beslist dat een bewijs door vermoedens van een negatief feit voldoende is, omdat het positief bewijs ervan onmogelijk is, schendt art.1315 B.W. niet. “ (Cass., 20 maart 1947, Arr.Cass., 1947, 91; Pas., 1947, I, 121).

“ Wanneer de schuldeiser het bestaan van zijn schuldvordering bewijst, moet de schuldenaar die beweerd bevrijd te zijn, het feit bewijzen dat het tenietgaan van zijn verbintenis zou hebben teweeggebracht. ” (Cass., 26 november 1982, Arr.Cass., 1982-83, 436; Pas.1983, I, 396).

c. Daarenboven brengen concludanten, bij wijze van hun **stuk C**, de lijsten bij m.b.t. de werknemers van BAC, met de indeling in ploegen. Waarop vermeld staat wie wanneer moest werken; en met de aanduiding wie op datum van 13.04.07 verondersteld was te werken, maar op die dag niet gewerkt heeft.

Concludanten bewijzen dus ondubbelzinnig dat verweerders moesten werken op datum van 13.04.07; op de lijst staat tevens aangeduid dat ze niet gewerkt hebben.

Er is overigens geen enkele verweerder die de correctheid van de lijsten in twijfel trekt. Enkel wordt - ten onrechte - gevorderd dat deze lijsten uit de debatten zouden geweerd worden.

Zo verweerders nu nog zouden eisen dat concludanten zouden bewijzen dat ze die die dag niet gewerkt hebben, dan zou dit neerkomen op het opleggen van een **negatief bewijs**. Waartoe concludanten dus niet kunnen gehouden zijn.

Overigens, in de veronderstelling dat ze wel zouden gewerkt hebben, quod non, dan zou het voor verweerders bijzonder gemakkelijk zijn om zulks aan te tonen, o.m. aan de hand van een attest van hun werknemer. **Elke partij is immers verplicht om zijn loyale medewerking te verlenen aan de bewijsvoering.**

3. Schending van de wet op het privé-leven?

Verweerders stellen dat de vorderingen van aanleggers ontoelaatbaar zouden zijn, om reden dat concludanten de lijst van de stakers zouden bekomen hebben via tussenkomst van een privé-detective, hetgeen een inbreuk zou uitmaken op de Wet op de Privacy. Die “informatie” halen verweerders uit een krantenbericht dd.24.07.07 :

“ In een krantenartikel van 24 juli 2007 stelt Mr.BIJNENS dat zij beroep hebben gedaan op een privé-detective om de lijst van de ‘stakers’ te bekomen. “ (besluiten Mr.V.SIMEONS, p.6; besluiten Mr.S.GIBENS, p.25).

a. Het is concludanten niet bekend waar de krant deze “informatie” vandaan heeft gehaald... Vast staat in alle geval dat er nooit ene Mr.BIJNENS heeft gewerkt op het advocatenkantoor hetwelk optreedt voor concludanten, niet in het verleden, en ook op heden niet!

Vast staat tevens dat deze “informatie” helemaal niet klopt.

b. De raadsman van concludanten heeft nagenoeg onmiddellijk na de staking de lijsten (met de ploegenindelingen en de stakers) op volstrekt vrijwillige en spontane wijze verkregen vanwege een persoon die over al deze informatie beschikte (stuk C); zonder dat de raadsman van concludanten daar zelfs achter gevraagd had. Er is bijgevolg op geen enkele wijze sprake geweest van enig bedrog, of list of wat dan ook.

Enkel beschikte de raadsman van concludanten niet over alle **adressen**. Het overgrote deel van deze adressen heeft hij dan zelf achterhaald. Er bleven nog slechts een klein aantal (een 5-tal) adressen onbekend.

Het is dan enkel voor wat deze laatste adressen betreft, dat de raadsman van concludanten inderdaad beroep heeft gedaan op de medewerking van een privé-detective. Het betrof in feite enkel administratief opzoekingswerk, dat hij ook zelf nog had kunnen uitvoeren. Maar het is evident dat er ontzettend veel werk diende te worden gepresteerd in dit dossier, zodat er uiteraard ook beroep werd gedaan op de diensten van externe medewerkers.

Dit blijkt o.m. uit de opdrachtbrief dd.23.05.07 (stuk D6), waarin zeer duidelijk vermeld staat dat de raadsman van concludanten op die datum reeds beschikt over de lijsten (stuk C), de identiteit en adressen van alle veiligheidsmensen, en de identiteit van alle

brandweermensen. Alleen ontbreken er een aantal adressen betreffende deze brandweermensen.

Eén en ander blijkt tevens uit de faxen dd.05.06.07 en 07.06.07 vanwege de raadsman van concluanten (stukken D7 en D8).

Die adressen werden vervolgens door deze privé-detective vrij snel achterhaald, door beroep te doen op de gebruikelijke en openbare hulpmiddelen, zoals de telefoongids, het internet e.d., alsook de officiële publicaties in het B.S. m.b.t. het vroegere SABENA. Zo “indrukwekkend” is deze medewerking vanwege die privé-detective dus geenszins geweest... Het is dus niet zo dat de privé-detective opdracht zou gekregen hebben te achterhalen wie de personeelsleden waren; laat staan wie er zou gestaakt hebben. De detective moest **geen bewijzen** opsporen en bezorgen, doch enkel een beperkt aantal adressen.

c. Mr.S.GIBENS stelt in zijn aanvullende besluiten op p.31 e.v. dat verweerders allemaal gesyndiceerd zijn, en aan de collectieve actie hebben deelgenomen, hetgeen als een uiting moet beschouwd worden van hun **vakbondsovertuiging**. De prestaties van de privé-detective zouden vervolgens een inbreuk uitmaken op de privacy-rechten van verweerders; en meer in het bijzonder op de artikelen 8-9 van de Wet van 19 juli 1991.

* De opdracht van de privé-detective had uiteraard niets te maken met het achterhalen van de vakbondsovertuiging van wie dan ook...

* Bij gebreke aan de voorlegging van het contract met de privé-detective en van haar rapport, zouden concluanten inbreuk hebben gepleegd op de artikelen 8-9 van de Wet van 19 juli 1991, en zouden de bekomen inlichtingen onrechtmatig verstrekt zijn en de dagvaarding nietig. En Mr.S.GIBERT citeert voornoemde artikelen 8 en 9 van deze wet dd.19.07.91.

Maar hij citeert **onvolledig**...

Mr.S.GIBERT “vergeet” meer bepaald de laatste alinea aan te halen van art.8, waarin bepaald staat :

“ De nietigheid kan alleen door de opdrachtgever worden ingeroepen. “

En wat het **rapport** betreft : ook dit artikel 9 heeft enkel betrekking op de relatie tussen opdrachtgever en privé-detective. Art.9 §1, laatste alinea : ***“ De opdrachtgever moet de bezoldiging van de privé-detective of het saldo pas betalen wanneer hij zijn exemplaar van het deel-of eindverslag ontvangen heeft.”***

De niet-bijbrenging van dit rapport heeft dus volstrekt niets te maken met de bewijskracht of de geldigheid van de prestaties van deze privé-detective **ten aanzien van derden!**

En Mr.S.GIBERT gaat op zijn elan voort en besluit : *“ Inlichtingen die ingewonnen zijn in strijd met voornoemde wetsbepaling zijn dan ook niet toelaatbaar zodat de vordering dan ook onontvankelijk is.”* En hij verwijst naar een arrest dd.27.06.05 van het Hof van Beroep te Antwerpen (met noot vanwege D.MERTENS).

Waarbij hij andermaal de Rechtbank op een verwerpelijke wijze probeert te misleiden; vermits het geciteerde arrest volstrekt niets te maken heeft met huidige casus. In het arrest werd de bewijswaarde behandeld van vaststellingen verricht door een privé-detective bekomen door **uitlokking**...

In casu is er niet de minste sprake geweest van uitlokking!

Overigens stelt D.MERTENS in zijn noot dat zelfs bewijsmateriaal dat bekomen is d.m.v. uitlokking, *niet per se onrechtmatig is*. “**Een recht op vrije bewijsvoering wordt inhoudloos zonder toegang tot effectieve bewijsgaring. Een beding dat rechtmatig is, moet ook afdwingbaar kunnen zijn. Een pseudo-overeenkomst is soms de enige realistische mogelijkheid om naleving te verifiëren.**

De feitenrechter heeft ter zake een belangrijke appreciatiemarge. Hij dient hierbij alle legitieme belangen tegen elkaar af te wegen, zoals het gewicht van de in het geding zijnde bepalingen voor de rechtsorde of het contractuele evenwicht.

...

Thans aanvaardt men dat de rechtmatigheid van door uitlokking verkregen bewijs kan worden aangenomen, wanneer redelijkerwijze kan worden aangenomen dat er geen andere efficiënte manier is om even betrouwbaar materiaal te verkrijgen.” (Antwerpen 27 juni 2005, R.W., 2005-2006, p.1507, met noot MERTENS, D., p.1510).

* Overigens is het zo dat er **geen enkele wettekst** is die bepaalt wanneer bepaalde bewijsverkrijging **onrechtmatig** zou zijn, en welke de gevolgen zijn van een eventuele onrechtmatigheid (ALLEMEERSCH, B. en SCHOLLEN, P., Behoorlijk bewijs in burgerlijke zaken - Over de geoorloofdheidsvereiste in het burgerlijk bewijsrecht, R.W., 2002-2003, p.50).

Alleszins, wanneer een procespartij een bepaalde onregelmatigheid inroept, dan moet deze onrechtmatigheid worden **bewezen** door diegene die zich erop beroept. “*Wanneer een procespartij vraagt de bewijzen van haar tegenpartij als ongeoorloofd te weren, dient zij een grond van onrechtmatigheid te bewijzen. Haar tegenpartij geniet in beginsel immers een vermoeden van rechtmatigheid.*” (ALLEMEERSCH, B. en SCHOLLEN, P., o.c., p.57; en de verwijzingen aldaar naar: Brussel 26 juni 1972, Pas.1973, II, 10 en J.T. 1972, 783; Rb.Brussel 30 maart 1977, R.W. 1977-78, 192, met noot; Rb.Brussel 4 maart 1966, Pas.1968, III, 101).

* Wat er ook van zij, ten einde alle mogelijke discussies uit te sluiten, brengen concludanten de opdracht en het rapport van de privé-detective bij (stukken D6-D9).

d. Verweerders zullen nu wellicht willen weten **wie** deze lijsten aan de raadsman van concludanten heeft bezorgd.

Dergelijke informatie kan evenwel niet worden prijsgegeven, en dit o.m. op grond van het **beroepsgeheim** dat dient te worden gerespecteerd. Dit beroepsgeheim is overigens *erga omnes* tegenwerpelijk (ALLEMEERSCH, B., Het toepassingsgebied van art.458 Strafwetboek. Over het succes van het beroepsgeheim en het geheim van dat succes., R.W. 2003-2004, p.2).

“Het beroepsgeheim verplicht tot geheimhouding van (1) alle informatie (2) waarvan de kennisname is gebeurd (3) tijdens de uitoefening door de confident van zijn ambt of functie of terwijl hij wegens die hoedanigheid werd aangesproken, voor zover althans deze informatie (4) in een redelijk verband staat met de uitoefening van het ambt of de functie door de confident en zij (5) inherent vertrouwelijk is of expliciet dan wel impliciet onder voorwaarde van geheimhouding is toevertrouwd aan de confident. “
(ALLEMEERSCH, B., o.c., p.12).

“Ook het beweerdelijk immoreel of illegaal karakter van de gegevens kan de toepasselijkheid van art.458 Sw. niet uitsluiten. “ (ALLEMEERSCH, B., o.c., p.12; en de verwijzingen aldaar naar : Brussel 27 november 1981, J.T. 1982, 43; Brussel 18 juni 1974, R.W. 1974-75, 1772 en Pas.1975, II, 42).

Dit beroepsgeheim geeft enerzijds aanleiding tot *“ een zwijgplicht, de verplichting om de vertrouwelijkheid van de kwetsieuze gegevens te respecteren, en anderzijds een zwijgrecht, het recht om deze vertrouwelijkheid in te roepen voor een rechtbank, zelfs wanneer men daar wordt opgeroepen om de informatie bekend te maken of over te leggen. “* (ALLEMEERSCH, B., en SCHOLLEN, P., Behoorlijk bewijs in burgerlijke zaken - Over de geoorloofdheidsvereiste in het burgerlijk bewijsrecht, R.W. 2002-2003, p.42).

Het beroepsgeheim vindt zijn wettelijke grondslag in **art.458 Sw.**; personen die uit hoofde van hun beroep kennis dragen van geheimen die hen zijn toevertrouwd, zijn strafrechtelijk gehouden deze geheimen niet te openbaren.

Daarenboven is er **art.929 Ger.W.**, hetwelk extensief dient geïnterpreteerd te worden, *“ in die mate dat zij niet alleen geacht wordt te gelden voor getuigenissen, mondeling bewijs dus, maar ook voor materieel bewijs, met inbegrip van schriftelijke bewijsstukken. “*
(ALLEMEERSCH, B., en SCHOLLEN, P., o.c., p.42).

e. De raadsman van concluanten heeft deze lijsten op een **volstrekt rechtmatige wijze** verkregen, zodat er niet de minste aanleiding bestaat om van deze stukken geen gebruik te mogen maken. Er is enkel sprake van **onrechtmatige verkrijging** van bewijsstukken, als gevolg van een misdrijf, of wanneer er gebruik is gemaakt van deloyale of immorele middelen, zoals bedrog of list. Waarvan in casu niet de minste sprake is. (Brussel 29 april 1997, E.J. 1997, 135, noot F.APS; Brussel 25 november 1970, Pas.1971, II, 72; Voorz.Rb.Brussel 13 december 1998, Div.Act.1999, 69; Rb.Antwerpen 15 februari 1960, R.W. 1960-61, 1198).

f. Verweerders zullen wellicht opwerpen dat deze informant zelf deze stukken niet had mogen bezorgen aan de raadsman van concluanten. Dat deze informant noodgedwongen een ernstige inbreuk zou hebben begaan op de plicht van de geheimhouding van **bedrijfsgeheimen**. En dat dergelijke inbreuk zelfs strafrechtelijk zou beteugeld worden.

Verweerders **beweren** veel, zonder dat daarvoor enige grond is...

Overeenkomstig art.17, 3°, a AOW *“ dient elke werknemer zich ervan te onthouden fabrieksgeheimen, zakengeheimen of vertrouwelijke aangelegenheden waarvan hij in de*

*uitoefening van zijn beroepsarbeid kennis kan hebben, bekend te maken. De overtreding van dit verbod wordt **niet als zodanig strafbaar** gesteld, maar vanzelfsprekend kan dit wel gelden als een wettige reden tot ontslag en aanleiding geven tot schadevergoeding.”* (ALLEMEERSCH, B., o.c., p.2; en de verwijzingen aldaar naar : Arbh.Antwerpen 24 mei 1993, J.T.T. 1994, 76; Arbh.Luik 25 oktober 1990, J.T.T. 1991, 158; Arbh.Bergen 8 september 1998, J.L.M.B. 1989, 200; Arbh.Brussel 20 februari 1980, Med.V.B.O. 1981, 1784).

De stakers kunnen zich overigens geenszins beroepen op deze eventuele schending door de informant van art.17,3° AOW, vermits de stakers uiteraard geen partij waren in deze overeenkomst.

- Concluanten zien trouwens niet in welke inbreuk op enige wettelijke of contractuele norm deze informant zou hebben begaan. Daarenboven, een *eventuele fout* (quod non) van deze informant, staat het gebruik van deze informatie nog niet in de weg. Er moet o.m. ook rekening worden gehouden met **de belangen van een goede procesorde en de waarheidsvinding**. (ALLEMEERSCH, B., en, SCHOLLEN, P., o.c., p.51.).

Dergelijke *eventuele fouten* kunnen niet **“opwegen tegen de ernstige gevolgen voor de bewijsvoering van de tegenpartij.”** (Rb.Turnhout 30 juni 1988, Turnh.Rechtsl.1988, 171; Luik 29 januari 1996, Rev.Trim.Dr.Fam. 1996, 346).

“Zo verzet niets zich tegen het gebruik van bewijs verkregen met schending van een vertrouwelijkheidsclausule, zij het dat de verkrijger naderhand natuurlijk wel kan worden aangesproken om verantwoording af te leggen tegenover zijn wederpartij.” (ALLEMEERSCH, B., o.c., p.56; en de verwijzingen aldaar naar :E.KRINGS, Het ambt van de rechter bij de leiding van het rechtsgeding, R.W. 1983-84, (338) 354; R.PERROT, Le droit à la preuve, in W.J. HABSCHEID (red.), Effectiveness of Judicial Protection and Constitutional Order, Bielefeld, Giesecking, 1983, (91) 103).

Er is inderdaad ook het **recht op bewijslevering**. Er moet steeds rekening worden gehouden **“met de specifieke omstandigheden waaronder het bewijs werd verkregen, zodat de ernst van de fout kan worden afgewogen tegen de belangen van een goede procesorde en de waarheidsvinding.”** (ALLEMEERSCH, B., o.c., p.51).

Verweerders stellen dat ze terecht gestaakt hebben, en dat ze geen enkele fout zouden hebben begaan. Het is hun recht dit te denken. Wat kan er dan op tegen zijn om dit standpunt te onderwerpen aan het oordeel van een rechtbank? Hebben concluanten dan ook niet het recht om m.b.v. alle wettelijke middelen de identiteit van deze stakers te achterhalen?

Het Hof van Beroep te Brussel heeft inderdaad bij wijze van haar arrest dd.29 april 1997 geoordeeld dat **“elkeen het recht heeft bewijs te vergaren, zolang men geen gebruik maakt van ‘des moyens que la loi réproouve, de pression, dol, violence ou acte délictueux quelconque.”** (E.J. 1997, 135, met noot F.ASP).

- **“ Een loutere aquiliaanse fout, zonder dat sprake is van een misdrijf, bedrog, schending van de wet of van de privacy, is naar onze mening niet voldoende om het verkregen bewijs als ongeoorloofd af te wijzen. De zorgvuldigheidsnorm weegt immers niet zo zwaar door als het recht op bewijsvoering van een procespartij.**

Hetzelfde geldt voor een contractuele fout, die evenmin voldoende is om de verkrijging als onrechtmatig te kwalificeren. Zo verzet niets zich tegen het gebruik van bewijs verkregen met schending van een vertrouwelijkheidsclausule. “ (ALLEMEERSCH, B., en SCHOLLEN, P., o.c., p.56).

“ Schijnbaar onrechtmatig verkregen bewijzen dienen enkel uit het debat te worden geweerd, indien de onrechtmatigheid bij de verkrijging ervan toe te schrijven is aan de procespartij die ze wil voorleggen. Een procespartij die zelf geen onrechtmatigheid heeft begaan, moet niet opdraaien voor eventuele fouten begaan door anderen.”

Zie ook noot 165 : Zulks zou bovendien in strijd zijn met het beginsel dat in het burgerlijk procesrecht de rechter actief naar de waarheid zoekt (E.KRINGS, “Het ambt van de rechter bij de leiding van het rechtsgeding”, R.W. 1983-84, (338) 354; zie ook R.PERROT, “Le droit à la preuve”, in W.J.HABSCHEID (red.), *Effectiveness of Judicial Protection and Constitutional Order*, Bielefeld, Gieseking, 1983, (91) 103). Verdedigt hetzelfde standpunt naar Nederlands recht : M.KREMER, *Onrechtmatig verkregen bewijs in civiele zaken*, 77, voetnoot 138.

En noot 168 : Dit geldt in het bijzonder voor de fout begaan door diegene die hem het bewijs verschaft. Zie opnieuw Brussel 9 juli 1955 : “ *Attendu en effet que cette lettre a été remise spontanément par un nommé Z..., à appellant, qui n’a dû se livrer à aucun acte illicite pour se l’approprier; attendu qu’il n’est pas établi d’autre part que l’appellant ait dû savoir dans quelles conditions cette lettre était tombé aux mains du dit Z...*” (ALLEMEERSCH, B., en SCHOLLEN, P., o.c., p.57).

g. Wat meer specifiek de rol van de privé-detective betreft : deze was, zoals reeds gezegd, bijzonder bescheiden, en beperkte zich uitsluitend tot het opzoeken van een 5-tal adressen, betreffende personen waarvan wel reeds de identiteit gekend was.

Concluanten zien niet goed in waar ergens een inbreuk zou zijn gepleegd op de wet op het privé-leven of op de wet van 19 juli 1991 tot regeling van het beroep van privé-detective. Deze heeft op geen enkel moment enig onderzoek gedaan naar de **vakbondsovertuiging** vanwege één der stakers (art.7 van voornoemde wet).

Daarenboven kan **“niet worden aangenomen dat elke verkrijging die het recht op privacy aantast, zonder meer onrechtmatig is. Het recht op privacy is immers niet absoluut en onder bepaalde voorwaarden zijn intrusies mogelijk.**

...

Het recht op privacy komt er immers tegenover het recht op bewijs te staan - de zoektocht naar bewijs is zonder twijfel een legitiem doel - en de rechter zal tussen deze beide rechten een afweging moeten maken. “ (ALLEMEERSCH, B., en SCHOLLEN, P., o.c., p.55; en de verwijzingen aldaar naar : Cass.27 februari 2001, A.J.T. 2000-01, 949, met noot I.VERHELST; Computerr.2001, 202, noot J.DUMORTIER, R.W. 2001-02, 1171, noot P.HUMBLET en Vigiles 2001, 153, met noot P.DE HERT; Cass.29 januari 1991, Arr.Cass.1999, 107).

“Niets belet een principaal om een beroep te doen op een privé-detective, wel in tegendeel. Art.1 van de wet van 19 juli 1991 tot regeling van het beroep van de privé-detective (B.S. 2 oktober 1991, err. B.S. 11 februari 1993), machtigt de (vergunde) privé-detective tot ‘het verzamelen van bewijsmateriaal voor het vaststellen van feiten die aanleiding geven of kunnen geven tot conflicten tot personen, of die aangewend kunnen worden voor het beëindigen van die conflicten’. “ (noot D.MERTENS onder : Antwerpen 27 juni 2005, R.W. 2005-06, (1507), 1509).

h. In zeer ondergeschikte orde : Zo de Rechtbank omwille van één of andere reden zou oordelen dat de lijsten (stuk C) uit de debatten zouden moeten geweerd worden, quod non, dan vorderen concluanten dat de Rechtbank verweerders (en in het bijzonder verweerders C en/of G) in toepassing van o.m. art.877 Ger.W. zou veroordelen tot het bijbrengen van de lijst der stakers.

4. Hoedanigheid vakorganisatie (besluiten Mr.S.GIBENS, p.27-29) :

a. Ook vakbondsorganisatie **ACV-TRANCOM**, waarvoor optrad vakbondsafgevaardigde **Jan FRANCOIS**, is mede aansprakelijk.

ACV-TRANSCOM werpt op dat de vordering lastens haar onontvankelijk zou zijn, vermits er niet over **rechtspersoonlijkheid** zou beschikken; een opgeworpen middel dat concluanten uiteraard verwacht hadden.

Maar dit is niet echt correct.

De vakbonden blijken wel over **rechtspersoonlijkheid** te beschikken, wanneer ze bepaalde **rechten** opeisen. Bijzondere wetten hebben ervoor gezorgd dat de vakbonden niet uit het rechtsverkeer zijn uitgesloten. De wetten op de CAO's en de PC's, op de OR, op de CPBW's en het taaldecreet (1973) e.a. hebben aan de representatieve vakorganisaties bepaalde attributen van de rechtspersoonlijkheid toegekend.

De vakbonden kunnen ook optreden voor de Raad van State; het volstaat dan voor de optredende persoon om 'statuten' neer te leggen, waaruit blijkt dat hij wel degelijk bevoegd zou zijn om op te treden voor de vakorganisatie.

Art.4 van de Wet op de CAO's en de PC's geeft aan de vakbonden de mogelijkheid om in rechte op te treden.

De vakbond kan optreden voor haar leden in procedures voor o.m. de Arbeidsgerechten. De wet van 21.04.07 regelt (uitsluitend) de verhaalbaarheid van de erelonen en kosten verbonden aan de bijstand van een advocaat. Hetgeen uiteraard niet naar de zin is van de vakbonden. In de hangende procedures voor de arbeidsgerechten vorderen ze nu dat ook aan de vakbonden een R.P.V. zou worden toegekend. De niet-toekenning zou in strijd zijn met de artikelen 23, lid 3, 1° en 27 van de Grondwet, en met art.11 van de Conventie voor de Bescherming van de Mensenrechten en de Fundamentele Vrijheden.

Het is toch wel **hallucinant**, want de vakbonden beroepen zich in deze discussies op “ **de fundamentele principes van onze rechtsorde met betrekking tot de EFFECTIEVE**

TOEGANG TOT EEN RECHTER en DE GELIJKHEID DER WAPENS.” (stuk D-5).
Blijkbaar gelden deze (inderdaad) **fundamentele principes** enkel voor de vakbonden???

Deze kwestie werd inmiddels d.m.v. een prejudiciële vraag overgemaakt aan het Grondwettelijk Hof.

Dus, de vakbonden nemen geleidelijk aan wel de voor hen voordelige attributen van de rechtspersoonlijkheid op; maar anderzijds, als men hen wil dagvaarden m.b.t. bepaalde van hun **plichten**, geven ze **niet thuis...**

Dit maakt een flagrante inbreuk uit op **art. 10 van de Grondwet**. Ook t.a.v. de vakbonden moet de Grondwet gelden...

b. In casu heeft o.m. ACV-TRANSCOM niet de minste aandacht gehad voor de belangen van concludenten, en van de massa andere schadelijders. De stakers - en met hen ACV-TRANSCOM die de staking onmiddellijk **erkend** heeft - hebben zich uitermate onrechtmatig en onverantwoord gedragen, en op die wijze zeer aanzienlijke schade berokkend. Maar anderzijds willen ze niet aanvaarden dat ze door de schadelijders ter verantwoording worden geroepen voor een onafhankelijke instantie. Enkel verweerders zouden bevoegd zijn om de **“grenzen”** te bepalen van het stakingsrecht, en d.m.v. zagezegd **zelfregulerend** optreden te vermijden dat er zouden misbruiken begaan worden. Verweerders - met inbegrip van ACV-TRANSCOM - hebben achteraf laten weten dat ze het hele land zouden plat leggen, als concludenten er ook maar zouden aan denken om hen voor de Rechtbank te dagen...

“ Bonden Zaventem dreigen met nieuwe acties na schade-eis :

‘ Als de stakers worden veroordeeld, leggen we het hele land plat’, klinkt het grimmig bij de vakbonden, die spreken van een aantasting van het stakingsrecht.” (HET LAATSTE NIEUWS dd.28.04.07, pagina 1 - **stuk 18**).

En op pagina 5 van dezelfde krant werd, in dikke letters, ACV-TRANSCOM-woordvoerder, de Heer **J.FRANCOIS**, geciteerd (stuk 18) :

**“ ALS RECHTER STAKERS STRAFT,
LEGGEN WE HET LAND LAM.”**

De stakers, alsook ACV-TRANSCOM, claimen dus het recht op om ten allen tijde, voor welke reden ook, en zonder stakingsaanzegging of enig signaal, tienduizenden mensen zeer aanzienlijke schade te berokkenen.

Daarenboven ontzeggen ze de slachtoffers het recht om zich tot de rechtbank te wenden, hetgeen nochtans één der meest fundamentele grondwettelijke rechten is. En dan achten ze zich ook nog gerechtigd om de Rechtbank te **intimideren**; durf het niet aan om ons te veroordelen, want dan leggen we het hele land plat.

De stakers, alsook ACV-TRANSCOM, staan m.a.w. BOVEN DE WET...

Concludenten menen dan ook dat het hoog tijd wordt dat het verweerders zou worden duidelijk gemaakt dat :

- ze niet boven de wet staan;
- het stakingsrecht niet absoluut is;
- ACV-TRANSCOM, net als alle andere rechtspersonen, rechten en **plichten** heeft, en ze wel degelijk verantwoording dient af te leggen als ze misbruik maakt van haar rechten.

c. De rechtspraak heeft wel degelijk reeds bij eerdere gelegenheden geoordeeld dat de vakbond kon gedagvaard worden in de persoon van haar lasthebber(s), in casu de Heren J.FRANCOIS en M.VAN LAETHEM.

Bij wijze van haar arrest dd.12 november 1986 (Jur.Liège, 1986, 705) in de zaak NV USINES A CUIVRE ET A ZINC DE LIEGE tegen de vakbond FGTB heeft het Hof van Beroep te Luik geoordeeld dat de NV de vakbond FGTB wel degelijk kon dagvaarden in de personen van de vakbondsafgevaardigden A. ZAMBON en M. TRINE, en J. DE GREEF, gewestelijk secretaris.

Het Hof legde voornoemde Heren ZAMBON, TRINE en DE GREEF **in hun hoedanigheid van mandataris ad litem** van de FGTB het verbod op om op enigerlei wijze de vreedzame toegang tot het verzendingsmagazijn van de NV Usines à cuivre et à zinc de Liège te beletten. Voorts werd aan de FGTB, in de persoon van zijn lasthebber DE GREEF, opgedragen in voornoemd Luiks bedrijf een bijeenkomst te beleggen van de bij het FGTB aangesloten arbeiders en een stemming te organiseren over het al dan niet voortzetten van de staking.

Teneinde de vordering tegen DE GREEF, handelend in voornoemde hoedanigheid, **ontvankelijk** te verklaren, deed het Hof van Beroep te Luik een beroep op de **schijnvertegenwoordiging**. En het Hof vermeldt de **drie feitelijke omstandigheden** op grond waarvan de NV zich kon beroepen op deze schijnlastgeving, meer bepaald:

- alle **briefwisseling** die bij de onderhandeling en de oplossing van het geschil werd gericht aan de NV, vermeldde als briefhoofd FGTB, en werd ondertekend door DE GREEF;

- DE GREEF had een brief gericht aan de NV waarin hij bewoordingen had gebruikt, dewelke hem nogmaals deden voorkomen als de gesprekspartner van deze vereniging, waarvan hij blijkbaar de machtiging had gekregen om dit conflict tot de oplossing ervan, te volgen;

- de NV had in een brief geantwoord aan DE GREEF in diens hoedanigheid van gemandateerde gesprekspartner, en noch DE GREEF, noch de FGTB hadden daartegen geprotesteerd.

Tegen dit arrest van het Hof van Beroep hebben DE GREEF en C° Cassatie aangetekend, hetgeen **verworpen** werd bij wijze van het Cassatie-arrest dd.20.06.1988 (R.W. 1989-1990, p.1425, met noot A.VAN OEVELEN).

Het Hof van Cassatie oordeelde dat :

“ de lastgever verbonden kan zijn op grond van een schijnbare lastgeving, niet alleen wanneer hij die schijn op een foutieve wijze heeft gewekt, maar ook bij ontstentenis van

enige fout die hem ten laste kan worden gelegd, als het geloof van de derde in de omvang van de machten van de lasthebber terecht is. “

Deze laatste overweging betekende een ommekeer in de rechtspraak van het Hof van Cassatie, die tot dan de verbondenheid van de lastgever op grond van een schijnmandaat vastkoppelde aan de beginselen van de *buitencontractuele aansprakelijkheid*.

Deze uitspraak van het Hof van Cassatie werd in rechtspraak en rechtsleer toegejuicht.

“ Betoogd wordt dat zowel de rechtszekerheid als de billijkheid vragen om een bescherming van de derde die in gerechtvaardigd vertrouwen op deze schijn is voortgegaan om er zijn gedrag op te baseren. “

...

“ 5. De zojuist vermelde opvatting heeft de jongste tijd ook in de rechtspraak enige weerklink gevonden. Er zijn verscheidene uitspraken waarin een lastgever geacht wordt juridisch verbonden te zijn door de rechtshandelingen die zijn lasthebber slechts schijnbaar binnen de grenzen van de hem verleende vertegenwoordigingsbevoegdheid heeft verricht, als deze schijn aan de gedragingen van de lastgever is toe te rekenen, maar zonder dat wordt vastgesteld dat de lastgever deze schijn op een foutieve wijze in het leven heeft geroepen. (Arbh.Antwerpen, 20 januari 1986, R.W., 1986-87, 1277; Brussel, 14 december 1988, Rev.Liège, 1989, 261; Kh.Brussel, 18 november 1981, J.T., 1982, 46; R.P.S., 1982, p.164, nr.6196; Kh.Luik, 23 januari 1986, T.B.H., 1987, 384, met noot Parmentier, C.; Rb.Brussel, 5 augustus 1986, Rev.Rég.Dr., 1988, 20, met noot Jadoul, P.; Kh.Kortrijk, 19 januari 1988, T.R.V., 1989, 66, met noot Stijns, S. En Callens, P.; Vred.Luik, 15 januari 1982, R.G.A.R., 1984, nr.10.833, met noot Legrand, J.P. en Ernault, F.). (R.W. 1989-1990, noot A.VAN OEVELEN, p.1428).

En VAN OEVELEN voegt er aan toe dat de verbondenheid van de lastgever bij een schijnmandaat ook kan worden beschouwd ***“als een toepassing van het algemeen rechtsbeginsel van de uitvoering te goeder trouw dat alle verbintenisrechtelijke verhoudingen beheerst.”*** (R.W. 1989-1990, noot A.VAN OEVELEN, p.1429).

d. Heeft de Heer J.FRANCOIS zich in casu inderdaad al dan niet gedragen als lasthebber van ACV-TRANSCOM?

Dit kan bezwaarlijk ernstig betwist worden...

- Er is heel wat briefwisseling waarin hij zich als vertegenwoordiger van ACV-TRANSCOM manifesteert (stukken D1 - D2).

- Hij is degene die onmiddellijk de wilde staking **erkend** heeft, en dit uiteraard namens ACV-TRANSCOM (stuk 17).

- De onderhandelingen met de directie werden - namens ACV-TRANSCOM - gevoerd door de Heer J.FRANCOIS (stuk D-3 en de diverse persartikelen).

- Hij zal ook, op de einde van de onderhandelingen, het protocol ondertekenen met de directie (stuk D-3).

- Hij zal talloze keren in alle media (schriftelijke pers, radio en T.V.) optreden als de woordvoerder van ACV-TRANSCOM, zowel bij de aanvang van het conflict, tijdens de onderhandelingen, na de afsluiting van het protocol, en ook nog in de weken en maanden nadien, wanneer er sprake is van een procedure tegen de stakers.

◦ “*De vakbonden beweren dat ze zelf verrast waren door de actie. ‘We zijn in snelheid genomen’, beweerde Jan François van de christelijke vakbond. Volgens hem waren ze nochtans op de hoogte van de problemen. ‘We hadden afgesproken om na de paasvakantie opnieuw aan tafel te zitten met de vakbonden.’* “ (stukken 4 en 8).

◦ “*Vakbondsman Jan François (ACV-Transcom) vindt dat de recente staking op de luchthaven gerechtvaardigd was. Maar hij waarschuwt tegelijk ook voor een heksenjacht op de stakers.*

Jan François is algemeen sectorverantwoordelijke verkeer bij ACV-Transcom. Hij erkende de staking van vrijdag 13 april, maar zat al voor zeven uur in Brussel aan tafel..”

...

“ In de kranten stond dat we de luchthaven zouden hebben platgelegd voor een maaltijdcheque. Als de staking daarvoor was begonnen, had ik ze niet erkend. “ (stuk 17).

◦ “*De werknemers zijn woest. Als het potje overkookt, sluit ik een staking dit weekend niet uit’, zegt Jan François.*” (stuk 18, pagina’s 1 en 5).

BESLUIT : Er kan inderdaad niet ernstig betwist worden dat de Heer J.FRANCOIS zich steeds heeft gemanifesteerd als lasthebber van ACV-Transcom; hetgeen overigens door ACV-Transcom ook nooit werd gecontesteerd.

e. Dat de Heer **Marc VAN LAETHEM** de Voorzitter is van ACV-Trancom, blijkt o.m. uit de publicaties op de website van ACV-Transcom (stuk D-4).

f. In se verschilt de buitencontractuele aansprakelijkheid van een werknemersorganisatie met ruime rechtsbekwaamheid niet van deze van om het even welke rechtspersoon (RIGAUX, M., en HUMBLET, P., Actuele problemen van het arbeidsrecht 6, 2001 Intersentia Rechtswetenschappen, p.185).

In het Franse en het Duitse recht zal de schending van de conciliatieprocedures (vb.de schending van de afkoelingsperiode, of de staking zonder respect van een voorafgaande stakingsaanzegging), kunnen beschouwd worden als een **fout** in hoofde van de vakbond, waarvoor ze aansprakelijk kan gesteld worden; hetzelfde geldt voor de onthouding van bepaald gedrag (bijvoorbeeld : onvoldoend afradend gedrag).

Dat de werknemersorganisaties kunnen aansprakelijk gesteld worden voor hun aangestelden, hoeft volgens M.RIGAUX en P.HUMBLET geen betoog. Wel stelt zich de vraag wie de aangestelden zijn (RIGAUX, M., en HUMBLET, P., o.c., p.188).

Feit is dat de representatieve werknemersorganisatie **gezag** kan uitoefenen over haar afgevaardigden; zo zal onder meer de afgevaardigde bij collectieve conflicten ongetwijfeld instructies ontvangen vanwege de werknemersorganisatie, en gecontroleerd worden.

M.RIGAUX en P.HUMBLET besluiten dat de leden van de vakbondsafvaardiging in hun verhouding tot hun werknemersorganisaties als aangestelden moeten beschouwd worden (o.c., p.225).

*g. “ In de mate waarin een **werknemersorganisatie** bij de uitoefening van dergelijke rol beroep doet op aangestelden, lijkt er ons geen enkele reden te bestaan waarom een werknemersorganisatie niet **aansprakelijk** zou kunnen worden gesteld. “* (RIGAUX, M., en HUMBLET, P., Actuele problemen van het arbeidsrecht 6, Intersentia Rechtswetenschappen, p.202).

h. Het Hof van Amsterdam heeft geoordeeld dat de **vakbond** (in casu de Vervoersbond FNV) wel degelijk **zelf aansprakelijk** kon worden gesteld. (Hof Amsterdam 14.12.1989, NJ 1991, 78).

“ Het hof achtte de wegblokkades als een bijzondere vorm van acties niet geoorloofd, omdat de bond in redelijkheid na afweging van de omstandigheden niet tot het voeren van deze acties had kunnen komen. De acties vormden een aantasting van rechten en vrijheden van anderen en van de openbare orde. De strafwet biedt immers bescherming aan de veiligheid en de vrijheid van beweging op de openbare weg, aldus het hof. “ (TILSTRA, L., Grenzen aan het stakingsrecht - Het Nederlandse rechtsoordeel over collectieve actie van werknemers getoetst aan het Europees Sociaal Handvest, Kluwer - Deventer 1994, p.123).

i. De kwestie van de door de vakbond begane **fouten** zal behandeld worden in de afdeling *Ten gronde* van huidige besluiten.

III. B. TEN GRONDE :

1. T.A.V. DE STAKERS :

a. Oorzaak - aanleiding tot de staking :

* Ten einde te kunnen oordelen of er al dan niet een **fout** werd begaan d.m.v. de stakingsactie, dient in eerste instantie te worden nagegaan welke de reden was voor de staking, welke het doel was.

- Maaltijdcheques :

Alle mediakanalen hebben zeer uitvoerig bericht over deze stakingsactie, zowel tijdens de actie zelf, als erna.

In **alle berichten** werd er vermeld dat de **maaltijdcheques** voor de brandweerlui het “grote probleem” vormden, de grote struikelblok. Totdan waren ze gerechtigd op één maaltijdcheque per shift, terwijl ze drie maaltijdcheques wilden krijgen per 2 shifts.

Alle kranten en tijdschriften hebben in die zin bericht, alsook de radio-en T.V.-stations.

Nu willen concludanten wel aannemen dat bepaalde journalisten de uitleg verkeerd zullen begrepen hebben; of dat bepaalde journalisten (van rechtse strekking) voor de zaak minder tolerantie hebben willen aan de dag leggen voor de stakers, en dat ze de werkelijke toedracht enigszins verdraaid hebben. Het gaat echter niet op te stellen dat **alle journalisten** het verkeerd zouden begrepen hebben...

Uit de talloze persartikels die worden bijgebracht (stuk A) blijkt wel degelijk dat het inderdaad hoofdzakelijk over deze maaltijdcheques ging.

De uitleg **achteraf** dat het sociaal klimaat al sedert lang verstoord zou zijn geweest, is niet meer dan een onhandige poging **achteraf** om toch nog een verantwoording te zoeken voor de staking. (Betreffende het zagezegde verzuurde sociaal klimaat, is het ten eerste aangewezen dat verweerders inderdaad het rapport m.b.t. de vergadering dd.22.03.07 zouden bijbrengen - zie hoger).

Overigens wordt deze zagezegde storing van het sociaal klimaat ook geenszins bewezen aan de hand van de karige stukken dewelke door verweerders worden bijgebracht... Ook in het protocol dat uiteindelijk werd ondertekend (stuk D-3) is er hoofdzakelijk sprake van de kwestie van de maaltijdcheques. Andere “essentiële kwesties”, zoals de herstelling van de sociale vrede en de **basisveiligheid van de reizigers**, komen in dit protocol niet aan bod.

En zelfs al zou de **sociale vrede**, dewelke al **sedert lang** verstoord zou zijn geweest, de werkelijke inzet geweest zijn van de staking (quod non), dan stelt zich nog steeds de **pertinente vraag** of het dan verantwoord is om zonder enige verwittiging, zonder de directie ook maar één kans te geven om de zaak in der minne en zonder staking te regelen, tot staking over te gaan... En dit op één der drukste vakantiedagen van het jaar, zodat tienduizenden mensen (alsook firma's) gegijzeld worden.

Overigens is het ook niet echt abnormaal dat in een bedrijf, waarin er honderden werknemers zijn te werk gesteld, er af en toe conflicten zijn; er af en toe een werknemer is die niet 100% gelukkig is; er werknemers zijn die het niet eens zijn met bepaalde beslissingen van de directie; er werknemers zijn die niet goed kunnen opschieten met één of meerdere leden van het management. Als er geen dergelijke conflicten zouden zijn, dan zouden de vakbonden ook geen bestaansreden meer hebben...

* Zoals concludanten ook reeds hebben uiteengezet onder *In Feite* (pagina's 30-31) zijn het Mevrouw **A. B.** en haar partner **M. G.** (vakbondsdelegee) die op datum van 13.04.07 de lont aan het kruitvat hadden gestoken. De tegen Mevrouw C. C. (veiligheidschef) ingespannen tuchtprocedure was op een sissier afgelopen; en voor A. B. en vakbondsafgevaardigde M. G. waren thans alle middelen goed om C. C. buiten te krijgen.

Terwijl er aan Mevrouw C. niet echt iets te verwijten viel; behalve het feit dat ze haar job deed...

- Ze beschikte over de beste kwalificaties voor deze job.
- Ze wordt internationaal ten zeerste gewaardeerd voor haar kwaliteiten; ze zetelt in diverse internationale commissies, en geeft regelmatig voordrachten (ook in het buitenland) over veiligheidskwesties.
- En uit het tuchtrapport bleek inderdaad dat haar geen fout kon ten laste worden gelegd.

Maar Barbertje moest hangen... De vakbond liet haar macht zien.

* Ook de Heer **L. P.**, hoofd van het brandweercorps, werd achteraf ontslagen. Element dat door verweerders wordt aangegrepen om te “bewijzen” dat het inderdaad fout zou hebben gezeten bij het management.

- In het hele dossier is er **geen enkel spoor** (noch in de krantenberichten, noch in de stukken door verweerders bijgebracht, noch in het protocol enz.) terug te vinden m.b.t. fouten dewelke aan de Heer P. zijn aangewreven; ook blijkt uit geen enkel stuk dat het ontslag van de Heer P. destijds werd geëist.
- Het is pas **achteraf** dat de Heer P. werd ontslagen; blijkbaar niet ingevolge een eis van de vakbond, maar op eigen initiatief van de werkgever.

De Directie verweet de Heer P. dat hij de actie van zijn brandweermensen niet had kunnen voorkomen; en dat hij over **geen plan B** beschikte. Meer bepaald dat over hij geen alternatief beschikte wanneer een ploeg van amper 7 brandweermensen werkonwillig was, en in feite de hele luchthaven kon plat leggen. Hetgeen inderdaad compleet onaanvaardbaar is; en hetgeen juist een **ernstige fout** betreft in hoofde van de werkgever B.A.C....

b. Wilde staking ?

Verweerders stellen dat het een wilde staking zou zijn geweest; het idee zou **spontaan gerijpt** zijn ‘s morgens vroeg op datum van vrijdag 13.04.07. **Eerst** zouden de veiligheidsmensen beslist hebben om te staken; en **daarna** zouden de brandweermensen zich **uit solidariteit hebben aangesloten**.

Was dit wel zo???

- De Heer R. K. getuigt : “ *Volgens sommige personeelsleden (stewards) waren de vakbonden reeds één week op de hoogte dat de staking zou doorgaan op vrijdag 13. Wie liegt er?*” (stuk 26).

- Ieder slachtoffer van de staking (waaronder concludanten) hebben op datum van 13.04.07 de visu kunnen vaststellen dat de staking inderdaad die morgen niet spontaan was uitgebroken, maar al enige tijd op voorhand zeer zorgvuldig was georganiseerd. Zo waren

er over de hele luchthaven , op alle strategische plaatsen, vele tientallen pamfletten aangebracht met o.m. de tekst “Vrijdag de 13de”. Deze pamfletten waren duidelijk niet ‘s morgens zelf gemaakt en verspreid....

- L.VAN DEN BOSSCHE verklaart in DE STANDAARD dd.17.07.07 (stuk 12, p.E4) :

“ Nadat onze woordvoerder daar donderdagavond rond elf uur een vraag over kreeg van Het laatste Nieuws heeft hij mij onmiddellijk gebeld. We hebben de brandweertoezichters die dan aan het werk waren gebeld, maar die zeiden van niets te weten. ”

° Er mag toch worden aangenomen dat, als de krant het (ten laatste) de donderdag al weet, de stakers het dan toch ook al zullen weten???

° In tegenstelling met hetgeen steeds werd beweerd, heeft de brandweer zich **niet achteraf** uit solidariteit bij de veiligheidsmensen aangesloten, maar was dit van bij de aanvang het plan. Maar als de woordvoerder van de Heer L.VAN DEN BOSSCHE hen op datum van 12.04.07 zelf contacteert met de vraag of er ‘s anderendaags zou gestaakt worden, zullen ze dit hardnekkig ontkennen. Immers, als het nieuws inderdaad al op datum van 12.04.07 zou zijn uitgelekt, dan zou er uiteraard **veel minder schade** zijn toegebracht aan de luchthaven, en aan de reizigers. En **weinig schade** toebrengen, was nu net niet het opzet van de stakers...

- Het was zeer duidelijk al sedert enige tijd de **bedoeling** van de stakers om zo veel mogelijk schade toe te brengen, aan de luchthaven alsook aan derden. Het moment was perfect **uitgekozen** : een vrijdag in de Paasvakantie, hetzij één der drukste vakantiedagen van het jaar. Dat Zaventem bij voorkeur op dergelijke datum staakt, is overigens al sedert lang in heel Europa bekend...

c. FOUT ???

c. 1. Krantenartikels :

* “ *Men hoeft geen verbeterde antisindicalist te zijn om de vraag op te werpen of het gebruikte actiemiddel hier wel **in verhouding** stond met het ondergane onrecht.*

*Want tegenover die maaltijdcheque stonden tienduizenden reizigers, die niets te maken hadden met dat conflict, maar er wel door **gegijzeld** werden. Stond een gigantisch verlies bij luchtvaartmaatschappijen, die al evenmin iets met de zaak te maken hebben. Een imagoverlies dat in de toekomst mogelijk tot klanten- en dus inkomstenverlies zal leiden. Waardoor het weer wat moeilijker zal worden om het personeel een extra maaltijdcheque te geven.*

...

*Staken is een recht, juist. Maar dat recht te snel en disproportioneel toepassen mag ook gerust **onverantwoordelijk** genoemd worden.” (DESMET, Y., DE MORGEN, 14.04.07, p.2 - stuk 2).*

De krant DE MORGEN kan nu niet bepaald verdacht worden van rechtse sympathieën...

* **Luc CORTEBEECK** (Voorzitter van het ACC, de vakbond waarvan de meeste stakers lid waren) in het Laatste Nieuws dd.16.04.07, p.2 (stuk 9) : “ *De Voorzitter geeft toe dat de actie **buiten verhouding** tot de eisen stond.* “

* Luc VANDERKEELEN (Het Laatste Nieuws dd.15.04.07, p.2 - stuk 9) :

“ *Het was een gijzeling **met voorbedachte rade** van 25.000 nietsvermoedende en dus weerloze klanten op het meest onaangename moment van een reis...*”

“ *Eigenlijk komt het neer op het uitoefenen van **chantage** op het bedrijf en van **psychische terreur** op argeloze mensen...*”

“ *Als het dan nog een kwestie zou zijn van kapitaal belang, maar dat was het niet. Dat kleine groepje heeft de economie van ons land zware schade toegebracht **voor een paar maaltijdcheques**. Leg dat maar eens uit in het buitenland.*”

* **Roger BLANPAIN** in het Laatste Nieuws dd.16.04.07, p.2 (stuk 9) :

“ *Het stakingsrecht is een essentieel recht, maar zoals aan alles zijn er ook grenzen aan. Als de eisen niet in verhouding staan tot de geleden schade en de gebruikte middelen, kunnen de gedupeerden met een redelijke kans op succes naar de rechtbank stappen.*

*De actie van vrijdag was **onverantwoord** gezien de actiemiddelen in **volkomen wanverhouding** stonden tot de eisen van de stakers.*”

* **Hans BONTE** (SPA-kamerlid) in de Standaard dd.14.04.07, p.1 (stuk 5) :

“ *Ik ken de preciese redenen voor de staking op Brussels Airport niet, maar als het gaat om een paar maaltijdcheques, vind ik het **ongeoorloofd**.* “

* **Luc VAN DEN BOSSCHE** (Voorzitter van de luchthaven) in Het Laatste Nieuws dd.14.04.07, p.3 (stuk 3) :

“ *Zo'n staking is **onverantwoord**, zegt VAN DEN BOSSCHE. We betreuren dat de vakbonden hun stakingsrecht gebruikten voor een eisenpakket dat **duidelijk niet in verhouding** staat tot dit middel.* “

c. 2. Staking tegen ontslag :

- Nu het scenario van de tuchtklacht tegen Mevrouw C.C. niet was gelukt, vreesde A. B. een ontslag.

“ *De vonk was een **dreiging met ontslag**. De mensen dachten : als we die C4 vrijdag laten vertrekken, kan er pas maandag worden gereageerd en dat is te laat. Toen is er een gevoel van **solidariteit** beginnen te spelen. Het veiligheidspersoneel en de brandweer sloegen de*

handen in elkaar - en zeker de laatste groep werknemers kunnen ze niet missen. “ (aldus J.FRANCOIS in de KNACK dd.23.04.07 - stuk 17).

Een **solidariteitsstaking is overigens al sowieso onrechtmatig.**

- “ *Zo raakt de vraag naar de geoorloofdheid van het doel bij acties tegen bijvoorbeeld (voorgenomen) ontslagen, aan de vraag of de actie wel als uiterste doel wordt gehanteerd. Er staat immers wellicht een rechtsweg open om het ontslag ongedaan te maken. En de toetsing van de vorm van de acties is vooral bepalend voor de vraag of de te verwachten schade zo onevenredig groot is vergeleken bij het belang gemoeid bij het doel van de actie, dat de actie in deze vorm, duur of omvang onrechtmatig moet worden geacht.* “ (TESTRA, L., Grenzen aan het stakingsrecht, o.c., p.76).

- “ *Ook een staking die tot doel heeft de werkgever te dwingen een ontslag in te trekken is om deze reden niet geoorloofd geacht.* “ (TESTRA, L., o.c., p.94)

- “ *Doet men dit toch, dan pleegt men eigenrichting en stelt men een partijdig en bevooroordeeld oordeel in de plaats van het oordeel van de onafhankelijke en onpartijdige instantie, die daartoe in een rechtsstaat ter bestrijding van eigenrichting is aangewezen.* ” (Gerecht in eerste aanleg Aruba 28.06.1979, PG 1980, 1425).

- “ *Recentelijk is in kort geding een blokkade-actie als protest tegen het ontslag van een aantal collega's onrechtmatig geacht. De op staande voet ontslagen werknemers hadden collectief overwerk geweigerd. Daar reeds twee dagen tevoren besloten was tot de overwerkweigering, vond de president dat niet met voldoende zekerheid vast stond dat de bodemrechter het ontslag onrechtmatig zou oordelen. Mede in verband met de grote schade voor het bedrijf werd de actie verboden.* “ (TESTRA, L., o.c., p.95; Pres.Rb.Zutphen 30.03.1992, Rolnr. KG 58/92).

c. 3. Belangenafweging - Evenredigheidsbeginsel :

- **Misbruik van stakingsrecht** kan ook bestaan “*in het gebruik van een recht op een onnodig schadelijke manier of op een manier die een onevenwicht schept tussen het voordeel verbonden aan de uitoefening van een recht en het nadeel dat een derde daardoor lijdt. Aldus zouden een staking omwille van futiliteiten, een staking ingegeven door weinig fundamentele eisen die wordt gehouden op een ogenblik of op een wijze die onnodig grote schade toebrengt aan de werkgever of nog, een staking met eisen die bovenmatig of buitensporig zijn in verhouding tot de kostprijs die de inwilliging ervan voor de werkgever zou meebrengen, vormen van rechtsmisbruik kunnen zijn.*” (STROOBANT, M., Stakingsvrijheid en stakingsverbod : naar een nieuwe jurisprudentie?, J.T.T., 1987, 438; RAUWS, W., Misbruik van contractuele rechten : het cassatiearrest van 19 september 1983, T.B.H., 1984, 258; VAN EECKHOUTTE, W., Het stakingsrecht in de privé-sector in België, preadvies ten behoeve van de vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland, T.S.R., 1982, 255).

- In haar arrest dd.03.12.02 erkent de Raad van State dat het stakingsrecht **niet onaantastbaar** is, en erkent ze tevens het **evenredigheidsbeginsel**. “ *dat het weliswaar denkbaar is dat in sommige gevallen de door een staking veroorzaakte nadelen **buiten verhouding** staan tot het doel dat met de staking beoogd wordt.*” (R.v.S. 03.12.02, NjW nr.37 van 18 juni 2003, p.779, noot MDV).

- W.VAN EECKHOUTTE stelt : “ *Het **evenredigheidsbeginsel** is bij de uitoefening van subjectieve rechten een algemeen beginsel, aan de hand waarvan kan worden getoetst of er **rechtsmisbruik** is.*” (VAN EECKHOUTTE, W., De goede trouw in het arbeidsovereenkomstenrecht : een aanzet tot herbronning en reïntegratie, T.P.R. 1990, p.1014).

Het is niet correct te beweren (zoals verweerders stellen) dat concluanten van de Rechtbank zouden vragen dat deze een belangenafweging zou maken tussen het recht op collectieve actie en het recht op mobiliteit. Nogmaals, concluanten stellen het recht op collectieve actie niet in vraag. Wel houden concluanten voor dat niet om het even welke collectieve actie geoorloofd is, ook rekening houdende met de (grond)rechten van derden dewelke ingevolge deze collectieve acties kunnen geschaad worden.

c. 4. Staking moet het ultieme middel zijn, nadat alle andere mogelijke middelen zijn uitgeput.

- “ *Een oproep tot actie is pas geoorloofd wanneer er een breekpunt in de onderhandelingen is. Dit houdt in dat partijen, na voldoende, serieuze onderhandelingen tot de conclusie moeten zijn gekomen dat verder onderhandelen zinloos is. Het oproepen tot of bevorderen van een staking zonder dat de werkgever een **kans** heeft gehad om op zijn besluit terug te keren, dat wil zeggen **zonder enige poging** van de bonden om in overleg te treden, is daarom **onrechtmatig**. Ook het voeren van actie terwijl de onderhandelingen nog niet zijn afgebroken, is niet toegestaan.*” (TESTRA, L., o.c., p.77; Pres.Rb. Breda 19.12.1989, KG 1990,46; Hof Den Haag 13.03.1987, KG 1987, 274; Pres.Rb.Breda 17.01.1975, NJ 1975, 350).

Een staking is onrechtmatig wanneer die werd uitgeroepen *zonder een aanzeggingstermijn te respecteren en voorafgaandelijk een verzoeningspoging te ondernemen, **zelfs al zijn deze regelen niet voorgeschreven door een C.A.O.*** (Arbrb.Charleroi 5 april 1982, J.T.T., 1983, 35).

In casu is er **niet de minste poging tot onderhandelen** geweest! Verweerders beweren nochtans dat de staking er pas gekomen was na **maanden vruchteloos onderhandelen** met de directie. Met deze goedkope bewering doen ze de waarheid toch wel erg geweld aan!

L.VAN DEN BOSSCHE (DE STANDAARD dd.17.04.07, E.4 - stuk 12) :

“ *Voordien hebben we **nooit enig signaal** gekregen. Op 22 maart heb ik nog een vergadering met de bonden gehad. Ik had toen nog geen agenda, en heb toen aan hen gezegd dat ze **al hun grieven op tafel** mochten leggen. Daar is toen **met geen woord** gesproken over de problemen die door de veiligheidsdiensten en de brandweer aangehaald*

werden om de spontane staking te rechtvaardigen. Van die vergadering is een verslag opgemaakt en dat is aan alle partijen bezorgd.”

...

*“ Maar we hadden voordien **nog nooit een signaal ontvangen dat de brandweer zou willen staken**. Nadat onze woordvoerder daar donderdagavond rond elf uur een vraag over kreeg van Het Laatste Nieuws heeft hij mij onmiddellijk gebeld. We hebben de brandweperlui die dan aan het werk waren gebeld, maar die zeiden **van niets te weten**.*

...

*Ik herhaal dat tijdens de vergadering van 22 maart dat probleem niet is aangekaart. Het is trouwens zo dat de bonden nog altijd hun **eisencahier** voor een nieuwe collectieve arbeidsovereenkomst niet ingediend hebben . Ik heb hen er eind vorige maand nog naar gevraagd. Passen eisen, zoals extra maaltijdcheques, daar niet beter in?*

*De staking van afgelopen vrijdag was **niet meer menselijk**. 26.000 passagiers **gijzelen** met zo 'n spontane staking is onverantwoord.”*

Concluanten vorderen dat BAC en ACV-TRANSCOM zouden bevolen worden om , in toepassing van art.877 Ger.W., voornoemd verslag dd.22.03.07 bij te brengen.

- De stakers, alsook de vakbond, hadden nog **tal van andere middelen** moeten en kunnen aanwenden, alvorens tot radicale actie over te gaan.

° Ze hadden bijvoorbeeld in eerste instantie de eisen kunnen aankaarten bij de Directie, teneinde de werkgever de **kans** te geven alsnog een vergelijk te treffen, hetgeen duidelijk niet eens is gebeurd.

° Ze hadden het resultaat van de tuchtprocedure moeten afwachten.

° Ze hadden hun toevlucht kunnen nemen tot minder drastische acties, zoals bijvoorbeeld een stiptheidsactie of een betaalstaking.

° Ze hadden minstens de staking moeten **aanzeggen**, ten einde onder meer **onnodige en zinloze schade** te voorkomen. Bij acties in de dienstverlenende sector is er des te meer reden voor een tijdige aanzegging : **de bescherming van de belangen van derden**. (TESTRA, L., o.c., p.86; Hof Amsterdam 15.11.1984, NJ 1985, 758).

c. 5. Stakingen & derden :

- Ingevolge het “conflict” tussen BAC en de stakende werknemers, werd er uitermate veel schade toegebracht aan tienduizenden derden (reizigers), aan talloze firma's, aan de Belgische economie in het algemeen en aan het imago van onze nationale luchthaven.

Dat er (wellicht) schade wordt toegebracht, is inherent aan het stakingswapen. Zonder mogelijke schade zou er immers geen druk kunnen uitgeoefend worden. Maar zeker

wanneer er onschuldige derden het slachtoffer zijn, moet er uiterst omzichtig met het stakingswapen worden omgesprongen, en kan het slechts als uitiem middel worden aangewend, als alle andere mogelijke middelen zijn uitgeput.

“ *Het stakingsrecht is **niet absoluut** en wordt beperkt door rekening te houden met de rechten van **derden**. Het blokkeren van een haventerrein tast de vrijheid van ondernemen aan en veroorzaakt aanzienlijke economische schade.* “ (Voorz.Rb.Brugge 7 februari 2001, Eur.Vervoer.2011, 207).

“ *Het stakingsrecht bestaat, doch is niet absoluut en wordt beperkt door de rechten van **derden**.* ” (Kort Ged.Rb.Brugge 10 december 1997, TWVR 1997, 172, noot).

- **Arrest dd.11 december 2007 van het Europese Hof van Justitie** (in de zaak C 438/05 International Transport Workers' Federation & Finnish Seaman's Union tegen Viking Line ABP en OU Viking Line Eesti) :

In een artikel dd.20.05.08 in DE MORGEN (stuk A28) hamert Professor arbeidsrecht Ugent er op dat onze houding t.a.v. het stakingsrecht dringend zou aangepast worden. Hij vraagt : *Weg met de egestelling over het stakingsrecht*” En hij verwijst naar het zeer recent arrest dd.11.12.07 :

“ *In een recent arrest heeft het Europese Hof van Justitie strengere voorwaarden opgelegd aan elke stakingsactie met mogelijke impact op het vrije verkeer binnen de Europese markt.* “

“ *Zodra dit vrije verkeer voor eender wie beperkt of bedreigd wordt, is staking maar geoorloofd onder strikte voorwaarden. **Minder ingrijpende actievormen dan staking moeten eerst uitgeput zijn en de staking zelf moet strikt proportioneel zijn aan het nagestreefde belang.*** “

- Het effect van collectieve acties in de dienstensector wordt nog versterkt, doordat veel dienstenleveranciers over (nagenoeg) een **monopoliepositie** beschikken, zoals ook het geval is met de luchthaven in Zaventem. “ *Voorts dient een staking zo min mogelijk schade aan derden toe te brengen en dient, indien schade aan derden een onvermijdelijk gevolg van de staking is, afgewogen te worden of het met de staking nagestreefde belang het toebrengen van deze schade rechtvaardigt.* ” (Pres.Rb.Middelburg 19.11.1983, KG 1983, 344).

Met de belangen en de gevolgen voor derden moet met des te meer reden rekening worden gehouden, omwille van het feit dat deze derden **niet eens in de mogelijkheid verkeren om de eisen van de stakers in te willigen!** Ze worden dus letterlijk **gegijzeld**.

De uitoefening van het stakingsrecht dient ook te worden getoetst aan de **zorgvuldigheidsplicht**. De bonden en stakers dienen zich te “*onthouden van gedragingen die in strijd zijn met de **zorgvuldigheid** die in het maatschappelijk verkeer jegens eens anders persoon of goed betaamt. Daarbij dienen niet alleen financiële schadeposten van de overheid in de beschouwing worden betrokken, maar ook de belangen van de overheid, gelegen in het uitvoeren van haar publieke taak, evenals de belangen van **derden** welke met de uitvoering van de publieke taak worden gediend. Houdt de bond zich niet aan de zorgvuldigheidsnorm, dan heeft de betreffende derde een **zelfstandige vordering op grond***

van onrechtmatige daad. De president heeft dus terecht geoordeeld dat de schade onevenredig groot was in verhouding tot het belang van de ambtenaren.” (Hof Den Haag 17.01.1985, TAR 1985, 111 en NJ 1986, 222).

- Een staking kan overigens in principe zelfs niet onrechtmatig zijn t.a.v. de werkgever, terwijl ze dit wel is t.a.v. het cliënteel van deze werkgever. *“Vooral wanneer deze een monopoliepositie heeft en de schade meer geleden wordt door de afnemers dan door de werkgever, terwijl de werkgever aan de eisen kan tegemoet komen. Zo verbiedt de Rotterdamse rechter een actie nadat is vastgesteld dat overwegend, zo niet uitsluitend, derden tegen wie de actie niet was gericht in hun belangen worden geschaad, namelijk de werf en de opdrachtgeefster die de vordering heeft ingesteld. Deze derden kunnen bovendien geen invloed van betekenis uitoefenen ten gunste van de staking.”* (TILSTRA, L., o.c., p.117; Pres.Rotterdam 25.06.1979, NJ 1979, 518).

- In haar arrest dd.14.12.1989 oordeelde het Hof van Amsterdam dat wegblokkades als een bijzondere vorm van actie niet zijn geoorloofd *“ omdat de bond in redelijkheid na afweging van de omstandigheden niet tot het voeren van deze acties had kunnen komen. De acties vormden een aantasting van rechten en vrijheden van anderen en van de openbare orde. De strafwet biedt immers bescherming aan de veiligheid en de vrijheid van beweging op de openbare weg. “* NJ 1991, 78).

c. 6. Staking & finaliteit :

Een staking is onrechtmatig, als ze **buiten verhouding staat met het beoogde doel**, hetgeen in casu ongetwijfeld het geval is.

- *“ dat het weliswaar denkbaar is dat in sommige gevallen de door een staking veroorzaakte nadelen **buiten verhouding** staan tot het **doel** dat met de staking beoogd wordt; “* (RvS. 3 december 2002, NjW nr.37, p.779).

- Arrest dd.27.05.01988 Arbeidshof te Antwerpen, met noot M.RIGAUX en P.HUMBLET (R.W. 1988-1989, p.411) :

*“ Het hof aanvaardt daarentegen wel het **finaliteitscriterium** : van een staking mag men verwachten dat ze een doel nastreeft. Het stakingsrecht is dus **doelgebonden**. Zonder uitdrukkelijk te stellen dat het professionele karakter van de staking en het tijdstip criteria zijn die de finaliteitsvereiste concretiseren, blijkt uit het arrest toch dat het elementen betreft die hebben geleid tot het nemen van de beslissing in haar huidige vorm. De combinatie **“rechtsmisbruik-stakingsrecht”** brengt de discussie over de juridische beperkingen die aan de staking kunnen worden aangebracht, opnieuw op gang. We denken hierbij aan het door de stakers **nagestreefde doel, het tijdstip en de wijze van het tot stand komen van de staking en de aangewende middelen**. Met het gebruik van de figuur van **het rechtsmisbruik** rijzen vragen die het debat over de collectieve conflicten een nieuwe impuls kunnen geven, met name brengt deze benaderingswijze de stakingsproblematiek in het vaarwater van de **aansprakelijkheid**. “*

- “ Een staking kan onrechtmatig zijn indien er **onevenredigheid** bestaat tussen het **doel** van de staking en de **gevolgen** van de toepassing van het actiemiddel.” (TILSTRA, L., o.c., p.108).

c. 7. Internationale Verdragen :

Verweerders roepen de bescherming in van internationale verdragen, ten einde te kunnen ontsnappen aan hun verantwoordelijkheid.

Het weze nogmaals gezegd : concluanten stellen het stakingsrecht op zich helemaal niet ter discussie, wel de **misbruiken** ervan. En i.t.m. hetgeen verweerders willen doen geloven, bieden de diverse internationale verdragen geenszins een bescherming voor misbruiken.

- Het ESH laat wel degelijk beperkingen toe aan het stakingsrecht ter bescherming van de **rechten van derden**, maar niet ter bescherming van de rechten van de werkgevers. (DORSSEMONT, F., Rechtspositie en syndicale actie-vrijheid van representatieve werknemers-organisaties, Brugge, die Keure, 2002, 542-557).

- Het standpunt van het **Comité voor Syndicale Vrijheid** (onderdeel van de I.A.O.) is dat **de omstandigheid dat het onrechtmatig stakingsgedrag van sociale partners kan gesanctioneerd worden op zich niet onvereenigbaar is met de syndicale vrijheid.** (Bulletin Officielle, Vol.LXXX, 1997, série B, 306ste rapport van het *Comité pour la liberté syndicale*, cas.nr.1889 Brazilië).

d. Immuniserende werking van art.18 WAO ?

- Een arbeidsovereenkomst regelt de rechten en plichten tussen werkgever en werknemer. *Res inter alios acta, aliis nec nocet nec prodest.*

- Art.18 WAO verleent aan de werknemer enkel immuniteit in geval de schade **niet** het gevolg is van bedrog of zware fout, zodat kwestieus artikel hier geen toepassing vindt.

- De schade dewelke bedoeld wordt in art. 18 WAO is de schade dewelke het gevolg is van een contractueel in gebreke blijven. In casu worden de stakers aangesproken op basis van art. 1382 B.W.

- Indien deze redenering vanwege verweerders zou gevolgd worden , quod non, dan zou de onwettige staking geprivilegeerd worden boven de wettige; hetgeen wellicht niet de bedoeling vanwege de wetgever zal zijn geweest...

- In haar aanvullende besluiten erkent Mr.M.DETRY (p.23, nr.3.7) dat de Rechtbank bij de beoordeling van een staking een **belangenafweging** kan maken. En ze verwijst daarbij naar het arrest dd.17.07.07 van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in de zaak SATILMIS e.a. t/Turkije (rep.74.611/02 en 27.628/02). Maar dan zou er - volgens Mr.M.DETRY - *een veel gedetailleerder onderzoek gevoerd moeten worden naar de omstandigheden die tot de staking hebben geleid, zoals het Europees hof heeft voorgedaan in de zaak SATILMIS.*

Verweerders zijn natuurlijk het best geplaatst om informatie te verstrekken betreffende de omstandigheden die tot de staking geleid hebben...

Als verweerders nu opwerpen dat er een grondiger onderzoek zou moeten gevoerd worden m.b.t. de aanleiding en de oorzaak van de staking, dan houdt dit noodzakelijkerwijze in dat ze zelf niet weten **waarom** er in feite gestaakt werd! En dan kan het moeilijk een zeer goede reden geweest zijn...

Concluanten zelf hebben elk mogelijk onderzoek gevoerd, en alle mogelijke informatie verstrekt. Volgens de informatie waarover concluanten beschikken, waren de aanstokers van de staking Mevrouw **A. B.** en haar partner, vakbondsdelegee **M. G.**, dewelken zich niet konden neerleggen bij de resultaten van het tuchtonderzoek tegen Mevrouw C.. De Rechtbank zal overigens vaststellen dat één en ander niet wordt betwist door verweerders. (Op p.24, in fine, van haar aanvullende besluiten, geeft Mr.M.DETRY toe dat Mevrouw C. tuchtrechtelijk werd vrijgesproken). Het is aangewezen dat de Rechtbank, in toepassing van art. 877 Ger.W., zou bevelen dat verweerders deze tuchtrapporten zouden bijbrengen.

Verweerders volharden en trachten zich al te gemakkelijk te beroepen op art. 18 WAO, voorhoudende dat zij geen zware fout of gewoonlijk voorkomende lichte fout zouden hebben begaan. Dat er geen precedent zou bestaan dat deelname aan een staking kwalificeert als een zware fout in de zin van art. 18 WAO, speelt uiteraard geen rol. Ten eerste leven wij niet in het Engelse systeem van precedentenleer en ten tweede is huidige zaak een primeur op het vlak van het collectief aanvechten van een staking met een dergelijk grote impact, Zodat de vaststelling dat er geen precedent zou zijn, in casu volstrekt zonder belang is.

- Verweerders gaan er tevens ten onrechte van uit dat de onregelmatigheid van de betreffende staking irrelevant zou zijn bij de beoordeling van hun aansprakelijkheid.

Dienaangaande wordt verwezen naar het arrest dd. 21.12.1981 vanwege het Hof van Cassatie, waarin bepaald werd dat geen wetsbepaling de werknemers verbiedt deel te nemen aan een staking die niet door een representatieve vakorganisatie is erkend.

Deze regel heeft uiteraard enkel betrekking op de werknemer-werkgever relatie en staat los van de eventuele schade die bij derden veroorzaakt wordt. De medewerking aan een desgevallend onregelmatige of onrechtmatige staking is wel degelijk relevant bij de beoordeling van de aansprakelijkheid van de stakers.

Daarnaast is er inderdaad de kwestie dat een staking foutief kan zijn door haar bestaan zelf, doordat een algemene gedragsnorm geschonden wordt, waarvan de naleving noodzakelijk is voor de vrijwaring van de bestaande maatschappelijke organisatie. In dergelijk geval dient inderdaad het evenredigheidsprincipe gehanteerd te worden. In casu kan er in geval van een belangenafweging niet de minste discussie bestaan dat de belangen van concluanten zwaarder geschonden werden dan de eventuele rechten van de stakers (supra).

e. Gezamenlijke / individuele fout?

Concluanten zouden niet aantonen dat de stakers elk een individuele fout zouden hebben begaan; zodat ze niet zouden kunnen worden aangesproken in betaling van schadevergoeding.

- Cass. (2° K.) AR P.99.0687.N, 27 februari 2001 <http://www.cass.be> (18 oktober 2001); Arr.Cass.2001, afl.2, 369; Pas.2001, afl.2, 366; R.G.A.R. 2003 (verkort), afl.7, nr.13.751; Verkeersrecht 2001 (verkort), afl.7, 226, noot :

“ In de regel is, diegene die door zijn schuld aan een ander schade berokkent, verplicht de volledige schade te vergoeden.

*Wanneer die schade is veroorzaakt door de **gezamenlijke fouten van verscheidene personen**, is **ieder van hen** jegens de getroffene die geen fout heeft begaan, gehouden tot volledige vergoeding van de schade.”*

- Cass. AR P.93.0142.F, 19 mei 1993 (BAES / HEEREN) <http://www.cass.be> (18 oktober 2001); Arr.Cass.1993 (verkort), 512; Bull.1993 (verkort), 496; Pas.1993 (verkort), I, 496; Verkeersrecht 1993, 263 :

*“Wanneer de schade aan derden werd veroorzaakt door samenlopende fouten en **meerdere personen**, is ieder van hen ten opzichte van de benadeelden gehouden tot volledige vergoeding van de schade.”*

- Cass. AR 2883, p oktober 1990 (BAMMENS / SCHEPERS) <http://www.cass.be> (18 oktober 2001); Arr.Cass.1990-91, 150; Bull.1991, 135; Pas.1991, I, 135; Verkeersrecht 1991, 42, noot :

*“Wanneer de schade is veroorzaakt door de **gezamenlijke fouten van verscheidene personen**, is in beginsel **ieder van hen** jegens de getroffene die geen fout heeft begaan, gehouden tot volledige vergoeding van de schade (art.1382 en 1383 B.W.).”*

- Arbrb.Brugge 8 december 1981, J.T. 1982, 623; R.W. 1983-84, 107; Soc.Kron.1982, 102 :

“ Als de veroorzakers van de schade een gezamenlijke fout hebben begaan, zijn zij beiden solidair aansprakelijk voor de schade die ontstaan is en waarvoor vergoeding wordt gevorderd. “

2. TEN AANZIEN VAN LUCHTHAVENUITBATER BAC :

a. Fout B.A.C. :

* In eerste instantie is het uiteraard zo dat een internationale luchthaven in één of ander noodplan moet voorzien, om uit te sluiten dat ze door een groep van amper 7 brandweermensen gedurende een hele dag lam zouden kunnen gelegd worden. Bijvoorbeeld door te voorzien in een reserveploeg; of d.m.v. een C.A.O.; of door te

voorzien in de onmiddellijke aanstelling van een arbiter in geval van conflict (zoals in Nederland), enzovoort.

Op datum van de staking van 13.04.07 was de lopende C.A.O. inderdaad verstreken.

Vlaams Minister Van Verkeer **R. LANDUYT** was terecht uitermate verbolgen m.b.t. de nalatigheid vanwege BAC, en dreigde er zelfs mee om de licentie in te trekken (DE MORGEN dd.14.04.07, p.1 - stuk 2) :

*“ ‘Als een privébedrijf de luchthaven wil uitbaten, moet het ook 100 procent de verantwoordelijkheid kunnen nemen voor de veiligheid. De exploitatie van Zaventem hebben we afgestaan, maar we beslissen nog altijd wie de licentie krijgt. Als BAC **faalt**, komt die op de helling. ‘BAC kreeg dan ook een ‘stevige verwittiging’ van het kabinet-Landuyt.’ ”*

* Een groot deel van de schade werd ook veroorzaakt door het feit dat de **communicatie** vanwege BAC aangaande de staking, uitermate belabberd was (zie diverse persartikels).

* Tenslotte is het zo dat de werkgever sowieso aansprakelijk is op grond van art.1384 B.W. voor de zelfs opzettelijke fouten van zijn stakende werknemers (Brussel 18 juni 1981, T.S.R. 1982, 608).

“Wel zullen de derden hun schade als gevolg van niet (tijdig) presteren op de werkgever kunnen verhalen.” (TILSTRA, L., o.c., p.118).

De werkgever zal zich **niet** kunnen beroepen op **overmacht**. (TILSTRA, L., o.c., p.126; HR 21.06.1986, NJ 1987, 35).

BAC wordt bijgevolg eveneens aansprakelijk gesteld, zowel op grond van **art. 1382** als **1384 B.W.**

b. Immuniteit BAC?

Ten onrechte tracht BAC haar aansprakelijkheid te ontlopen door te verwijzen naar het **Stuwadoorsarrest** en de **immuniteit van de uitvoeringsagent**.

* De eerste vraag die gesteld moet worden en waar BAC maar al te gemakkelijk overheen gaat, is of BAC wel aanzien kan worden als de uitvoeringsagent van de verschillende vliegtuigmaatschappijen en touroperators, waarmee conluanten gecontracteerd hebben.

De feiten die ten grondslag liggen aan het Stuwadoorsarrest (infra) zijn de volgende: De afzender van een machine sluit een vervoerscontract met een rederij, die op haar beurt beroep doet op een gespecialiseerde stuwadoorsfirma om de te verzenden machine te laten inladen. De stuwadoor maakt een fout en wordt door de afzender op grond van art. 1382 BW aangesproken.

In deze casus was het de rederij die **voor de uitvoering van haar contract** beroep deed op een derde en **zich liet vervangen** om zijn contractuele verbintenis uit te voeren door een derde, waardoor de stuwadoor niet kan aanzien worden als een derde ten opzichte van het vervoerscontract.

In huidige casus dient BAC wel degelijk aanzien te worden als **een derde** ten opzichte van de contracten die concludanten hebben afgesloten met de verschillende vliegtuigmaatschappijen en touroperators. BAC is dus **geen uitvoeringsagent**. BAC heeft zich niet in de plaats gesteld van de vliegtuigmaatschappijen ter uitvoering van de reisovereenkomsten die concludanten hebben afgesloten. BAC heeft eenvoudigweg de faciliteiten van een vlieghaven ter beschikking gesteld aan de vliegtuigmaatschappijen (weliswaar op een onzorgvuldige manier), maar heeft nooit in de plaats van deze vliegtuigmaatschappijen opgetreden.

Aangezien BAC geen uitvoeringsagent doch wel een derde is, vindt het door BAC aangehaalde samenloopverbod in casu dan ook geen toepassing.

Zie ook: **Antwerpen 14 februari 1995, R.H.A. 1995, 321:**

“Een classificatiemaatschappij is geen uitvoeringsagent van de schipper-eigenaar wiens schip zij klasseert, daar zij niet belast is met enige contractuele verbintenis die de schipper tegenover de ladingbelanghebbende heeft genomen. Ten aanzien van die ladingbelanghebbende is de kwalificatiemaatschappij een gewone derde.”

Ten onrechte gaat BAC ervan uit dat het Hof van Cassatie in het arrest dd. 03.12.1976 geoordeeld zou hebben dat als uitvoeringsagent beschouwd moet worden ook degene die de overeengekomen prestaties mogelijk maakt. Ook de derde die de contractspartij zou bijstaan bij de uitvoering van de contractuele prestaties zou als uitvoeringsagent moeten beschouwd worden.

Dit is uiteraard een stap te ver. Uit bovenstaand arrest kan dit geenszins afgeleid worden. Het is enkel de derde die de contractspartij vervangt bij de uitvoering van de betreffende contractuele prestatie, die aanzien moet worden als uitvoeringsagent.

Indien de redenering van BAC gevolgd zou worden, dan zou dit ertoe lijden dat bijna geen enkele derde nog aansprakelijk kan gesteld worden, want elke derde zal wel op één of andere manier de uitvoering van de contractuele prestatie van BAC t.a.v. concludanten vergemakkelijkt hebben. Dit kan uiteraard niet de bedoeling van het Hof geweest zijn.

BAC stelt trouwens zelf dat de extracontractuele immuniteit van de uitvoeringsagent gestoeld is op de **economische identificatie** van opdrachtgever en uitvoeringsagent. Ingeval een derde loutere bijstand levert en de contractant niet vervangt, kan er uiteraard geen sprake zijn van een economische identificatie en spreekt BAC zichzelf tegen.

Het staat in casu vast dat er geen economische identificatie is tussen BAC en de betreffende vliegtuigmaatschappijen en dat BAC de betreffende vliegtuigmaatschappijen en touroperators niet vervangen heeft in de uitvoering van de reisovereenkomsten, geen uitvoeringsagent is en dus geen beroep kan doen op de immuniteit van de uitvoeringsagent.

* In tegenstelling tot wat BAC voorhoudt wordt in het Stuwadoorsarrest bepaald dat (Cass. 7 december 1973, *Arr. Cass.* 1974, 395):

“Wanneer een contractant zich door een aangestelde of een agent heeft laten vervangen om een contractuele verbintenis uit te voeren, kan deze aangestelde of deze agent slechts extra-contractueel aansprakelijk gesteld worden indien de hem ten laste gelegde fout de schending uitmaakt, niet van de contractuele verbintenis, doch van een verplichting die aan iedereen is opgelegd, en indien deze fout andere dan aan de slechte uitvoering van het contract te wijten schade heeft veroorzaakt.”

Zie ook: Cass. (1e k.) AR C.96.0272.F, 7 november 1997 (Dehasse / Samkha) <http://www.cass.be> (18 oktober 2001); *Arr. Cass.* 1997, 1093; *Bull.* 1997, 1146; *J.D.S.C.* 1999 (samenvatting), 234, noot; *J.D.S.C.* 2000, 5, noot COIPEL, M.; *Pas.* 1997, I, 1146; *R.C.J.B.* 1999, 730, noot SIMONART, V.; *T.B.B.R.* 1998, 153; *T.R.V.* 1998, 284, noot CLAEYS, I.:

“Wanneer een contracterende partij, voor de uitvoering van haar contractuele verbintenis, handelt door een orgaan, een aangestelde of een agent, kan diens aansprakelijkheid buiten overeenkomst alleen in het gedrang komen, indien de hem ten laste gelegde fout een tekortkoming aan de algemene voorzichtigheidsverplichting oplevert en indien die fout een andere schade heeft veroorzaakt dan die welke voortvloeit uit de wanuitvoering van de overeenkomst (art. 1382 en 1383 B.W.).”

Het is dus niet zo dat een uitvoeringsagent door de medecontractant van zijn opdrachtgever slechts extracontractueel kan worden aangesproken indien zijn opdrachtgever zelf extracontractueel kan worden aangesproken door de medecontractant. Aangezien er tussen contractspartijen een samenloopverbod is van de contractuele en extracontractuele vordering, zal de extracontractuele vordering tussen contractpartijen bijna altijd uitgesloten worden. Dit zou tot het onbillijke resultaat leiden dat de uitvoeringsagent eveneens zo goed als nooit zou kunnen aangesproken worden door de opdrachtgever.

Deze redenering is uiteraard onjuist. Het is niet zo dat de opdrachtgevers, zijnde concludanten, de uitvoeringsagent BAC nooit buitencontractueel en per definitie ook niet contractueel zouden kunnen aanspreken.

Het Stuwadoorsarrest bepaalt immers dat de uitvoeringsagent wel kan aangesproken worden, mits aan bepaalde voorwaarden voldaan is.

- Zo dient ten eerste de aan de uitvoeringsagent ten laste gelegde fout niet de schending uit te maken van een contractuele verplichting, maar van een aan iedereen opgelegde verplichting, zijnde de **verplichting om zorgvuldig te handelen**.
- De fout van de uitvoeringsagent dient ten tweede **andere** dan aan de slechte uitvoering van het contract te wijten schade te hebben veroorzaakt. ***“De voorwaarde van de buitencontractuele schade heeft geen betrekking op de omvang of de ernst van de schade, maar wel op haar aard en herkomst.*** (M. en P. DEBAENE, *Samenloop en co-existentie contractuele en buitencontractuele aansprakelijkheid., Bijzondere Overeenkomsten*, afl. 72 (31 juli 2007), nr. 28)

De rechtsleer spreekt dan ook van een QUASI-immuniteit en niet van een immuniteit van de uitvoeringsagent.

* Het is daarenboven zo dat de bovenstaande vereisten in de Rechtspraak aan een zekere versoepeling onderhevig zijn geweest.

Cass. (1e k.) AR C.03.0502.N, 29 september 2006 (Tierce Franco Belge / D.L., V.M.) <http://www.cass.be> (8 november 2006); NjW 2006, afl. 153, 946, noot BOONE, I; RABG 2007, afl. 19, 1256; R.W. 2006-07, afl. 42, 1717 en <http://www.rwe.be> (23 juni 2007), noot VAN OEVELEN, A; T.B.B.R. 2008, afl. 9, 557; TBO 2007, afl. 2, 66, noot VANHOVE, K.:

“De contractant kan slechts quasi-delictueel aansprakelijk worden gesteld indien de hem ten laste gelegde fout een tekortkoming uitmaakt niet alleen aan de contractuele verbintenis maar ook aan de algemene zorgvuldigheidsverplichting. De fout moet dus niet langer totaal vreemd zijn aan het contract.”

Middels bovenvermeld arrest wordt de **eerste voorwaarde** versoepeld, nl. de aan de uitvoeringsagent ten laste gelegde fout dient niet alleen een schending uit te maken van een contractuele verplichting, maar ook van de algemene zorgvuldigheidsplicht.

“Het feit dat een schending van de algemene zorgvuldigheidsplicht t.o.v. derden tevens een contractuele fout tussen contractpartijen uitmaakt, is inderdaad niet van aard om de aanspraken van derden af te wijzen. Ook bij de uitvoering van een overeenkomst moet men acht slaan op de belangen van derden...” (M. en P. DEBAENE, Samenloop en co-existentie contractuele en buitencontractuele aansprakelijkheid., *Bijzondere Overeenkomsten*, afl. 72 (31 juli 2007), nr. 24).

Waar BAC het vandaan haalt dat conculanten verwarring zouden trachten te scheppen door bovenstaand arrest verkeerdelijke weer te geven, is conculanten een raadsel.

Conculanten werken ivm dit arrest immers dezelfde redenering uit als BAC. Het Hof heeft de vereisten opdat de uitvoeringsagent aangesproken zou kunnen worden versoepeld. De fout vanwege de uitvoeringsagent dient immers niet meer **alleen** van buitencontractuele aard te zijn, maar mag tevens van contractuele aard zijn.

In casu is het dus zo dat BAC in ieder geval de algemene zorgvuldigheidsplicht heeft geschonden. Zie hoger, alsook :

“Ten slotte is het criterium ‘de contractfout is een onrechtmatige daad wanneer ze, afgezien de schending van een contractuele verplichting, een inbreuk betekent op een algemene zorgvuldigheidsverplichting’ in feite niet meer dan een denkoefening. Men amputeert de feitelijke situatie door het contract weg te denken... Kan men ernstig over de verhouding tussen een verzender en een vervoerder oordelen zonder rekening te houden met de omstandigheid dat een vervoerovereenkomst werd gesloten?” M. en P. DEBAENE, Samenloop en co-existentie contractuele en buitencontractuele aansprakelijkheid., *Bijzondere Overeenkomsten*, afl. 72 (31 juli 2007), nr. 27)

In casu kan men wel degelijk ernstig oordelen over de buitencontractuele verhouding tussen concludanten en BAC, zonder rekening te moeten houden met de contractuele band tussen concludanten en de vliegtuigmaatschappijen. Het is immers van geen enkel belang op welke rechtsgrond concludanten gebruik hebben gemaakt van de vlieghaven. Feit is dat BAC fouten heeft begaan, minstens onzorgvuldig is geweest en hierbij bij concludanten schade hebben veroorzaakt.

Aan de **tweede voorwaarde**, nl. dat de fout andere dan aan de slechte uitvoering van het contract te wijten schade dient te hebben veroorzaakt, is in casu eveneens voldaan. Het staat immers vast dat de door concludanten geleden schade eveneens bestaat uit indirecte schade veroorzaakt door de onzorgvuldigheden van BAC.

Aangezien de fout van BAC van louter buitencontractuele aard is, staat het trouwens vast dat de schade eveneens buitencontractueel is.

In de Rechtsleer wordt echter duidelijk geponereerd dat het niet heel duidelijk is wat deze tweede voorwaarde aan de eerste toevoegt : ***“als de fout niet als contractuele wanprestatie kan worden aangemerkt, zal de schade ook wel buitencontractueel zijn.”*** (W. VAN GERVEN, Verbintenissenrecht, Boekdeel 2, Acco Leuven 1998-99, 224; Noot VAN QUICKENBORNE, “Réflexions sur le dommage purement contractuel”, *R.C.J.B.* 1988, 341; M. en P. DEBAENE, Samenloop en co-existentie contractuele en buitencontractuele aansprakelijkheid., *Bijzondere Overeenkomsten*, afl. 72 (31 juli 2007), nr. 13).

BAC houdt dienaangaande ten onrechte voor dat concludanten geen enkele schade zouden geleden hebben die vreemd is aan de niet-uitvoering van de reisovereenkomsten, afgesloten met de individuele vliegtuigmaatschappijen.

Het is immers zo dat de meeste reisovereenkomsten uiteindelijk wel uitgevoerd zijn geworden, weliswaar met aanzienlijke vertraging te wijten aan BAC en de stakers. Het is o.a. net door deze vertraging dat de schade in hoofde van concludanten ontstaan is, hetgeen dus wel degelijk andere schade is dan schade voortvloeiend uit de niet-uitvoering van de reisovereenkomst. De aard en herkomst van deze schade vloeit voort uit de fouten en onzorgvuldigheden vanwege BAC en de stakers. De schade is veroorzaakt door het foutief ter beschikking stellen van de faciliteiten van de vlieghaven en heeft geen uitstaans met de aard en strekking van de reisovereenkomst die concludanten hebben afgesloten.

Zoals hierboven bepaald wordt, heeft het Hof van Cassatie middels haar arrest dd. 29.09.06 de eerste bovenstaande voorwaarde versoepeld en de tweede voorwaarde geformuleerd in dezelfde bewoordingen als de vroegere arresten. De rechtsleer is het hieromtrent eens dat enkel de versoepeling van de eerste voorwaarde een loutere slag in het water is, die niets of nauwelijks iets verandert aan de mogelijkheden voor een samenloop en dus onnodige verwarring en rechtsonzekerheid creëert (A. VAN OEVELEN, De samenloop van contractuele en buitencontractuele aansprakelijkheid: koerswijziging in de rechtspraak van het Hof van Cassatie, *R.W.* 2006-2006, 1718).

Concludanten zijn dan ook van oordeel dat er bij analogie tevens sprake dient te zijn van een versoepeling van de tweede voorwaarde. Zoniet is de versoepeling van de eerste voorwaarde een maat voor niets geweest, hetgeen uiteraard nooit de bedoeling van het Hof van Cassatie kan geweest zijn.

BAC wordt dus terecht door conculanten eveneens aansprakelijk gesteld, zowel op grond van art.1382 als art. 1384 B.W.

3. TEN AANZIEN VAN DE VAKBOND - ACV-TRANSCOM :

a. Een staking is slechts rechtmatig, voor zover zij sociale of economische voorwaarden beoogt te beïnvloeden, dewelke het voorwerp kunnen uitmaken van een **collectieve arbeidsovereenkomst** (DORSSEMONT, F., De rechtspositie van de representatieve werknemersorganisaties in : RIGAUX, M., en VAN EECKHOUTTE, W., (ed), *Actuele problemen van het arbeidsrecht* 5, Gent, Mys & Breesch, 1997, 505-508). Hetgeen in casu geenszins het geval was.

RIGAUX en HUMBLET zien geen enkele reden waarom een werknemersorganisatie niet zou kunnen aansprakelijk worden gesteld (RIGAUX, M., en HUMBLET, P., *Actuele problemen van het arbeidsrecht* 6, Intersentia Rechtswetenschappen 2001, p.202). Hetzelfde geldt voor H.VELGE, *Associations et Fondations*, Brussel, Bruylant, 1942, 125; alsook voor P.DURAND en A.VITU. Hun aanvaarding van de aansprakelijkheid van de werknemersorganisaties voor het gedrag van de leden gaat uit van de idee "*que le syndicat veille sur l'activité de tous ses membres et le présumer responsable de ne l'avoir pas suffisamment fait.*" (RIGAUX, M., en HUMBLET, P., o.c., p.204, noot 64).

b. Op de vakbonden rust de **actieve verplichting** om hun **invloed** aan te wenden teneinde de aantasting van de vrijheden en rechten van **derden** te voorkomen; waarin de vakbond in casu duidelijk gefaald heeft. ACV-TRANSCOM heeft zelfs vrijwel onmiddellijk de wilde staking **erkend**. En was zelfs zo goed als zeker **op voorhand** op de hoogte van de voorgenomen staking, vermits de journalisten het al daags voordien wisten... In casu is er minstens sprake van een **omissiedelict**.

De **erkenning zelf** van deze manifest onrechtmatige staking, maakt al een **fout** uit op zichzelf. Had de vakbond de staking niet erkend, dan staat het met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid vast dat de staking nooit zo lang zou geduurd hebben. En was de schade zeer beperkt gebleven. Daarenboven is het een compleet verkeerd signaal naar gelijkaardige acties in de toekomst toe, omdat te kennen werd gegeven dat dergelijke acties wel degelijk door de beugel kunnen.

Als zelfs de Heer **Luc CORTEBEECK** (Voorzitter van het ACV) **toegeeft "dat de actie buiten verhouding tot de eisen stond"** (stuk 9), waarom moest ze dan **erkend** worden???

Het Franse Hof van Cassatie heeft in dergelijke gevallen bij herhaling de aansprakelijkheid van de vakbond aanvaard (zie o.m. : Cass.soc. 30 januari 1991, D.O. 1992, 287; Cass.soc. 19 oktober 1994, D.O. 1995, 146; Cass.soc. 26 januari 2000, D.S. 2000, 45 e.v., noot A.CRISTAU).

Duitsland : De Duitse werknemersorganisaties (*Gewerkschaften*) worden er benaderd als organisatoren van de staking, als **dadere** van de onrechtmatig bevonden werkstaking. Ook **loutere ondersteuning** van een niet formeel door hen erkende staking, is van aard hun aansprakelijkheid te genereren. Zo erkende o.m. het Bundesgerichtshof de

aansprakelijkheid van een vakbond die een **staking van de luchtverkeersleiders** had ondersteund als *Gehilfe (medeplichtige hulpverlener)* in de zin van §830 B.G.B. (Bundesgerichtshof 31 januari 1978, A.P. nr.61 nr.61 zu Art.9 G.G.).

c. Er is alleszins sprake van een **fout**, wanneer vaststaat dat de werkstaking had kunnen **voorkomen** worden, indien de **overlegprocedure** was gevolgd (RIGAUX, M., en HUMBLET, P., o.c., p.243).

De Heer Voorzitter L.VAN DEN BOSSCHE heeft dienaangaande zeer duidelijk en ondubbelzinnig verklaard dat hij **nooit enig signaal** had gekregen. Ook niet ter gelegenheid van de **vergadering dd.22.03.07**. Eind maart 2007 had hij zelf nog aan de vakbond gevraagd dat hem hun eisencahier voor een nieuwe CAO zou worden overgemaakt. Waarop dus geen reactie is gevolgd; behalve dan een **wilde staking...** (stuk 12).

Dergelijk wangedrag is een echte **kaakslag** voor alle slachtoffers van deze ronduit laffe staking. Niet alleen is er sprake van **rechtsmisbruik**, maar zelfs van **machtsmisbruik**. Zoals treffend verwoord werd door Professor R.BLANPAIN : **“Het ging meer om een krachtmeting, waarbij de vakbonden wilden tonen wie de baas is.”** (stuk A.27).

En de vakbond ACV-TRANSCOM wil niet enkel de “baas” zijn over de luchthaven, maar ook over de rechterlijke macht; want als de Rechtbank de stakers zou durven te veroordelen, dan leggen ze het hele land plat (stuk 18).

Dat de actie van 13.04.07 compleet onaanvaardbaar was, wordt door het ACV nogmaals **erkend**, wanneer ze op datum van 13.07.07 aankondigen dat onverwachte stakingen in openbare diensten in feite niet toelaatbaar zijn, en dus altijd op voorhand zouden moeten aangezegd worden. En het ACV dringt aan op een wetgevend initiatief in die zin (stuk A25).

4. OORZAKELIJK VERBAND :

Het oorzakelijk verband tussen de diverse fouten staat vast, en kan niet ernstig betwist worden. Zonder deze onaangekondigde staking, was er geen schade geweest.

Voor de toepassing van de foutaansprakelijkheid moet er een oorzakelijk verband bestaan tussen fout en schade.

Het oorzakelijk verband kan het best gedefinieerd worden als de “conditio sine qua non”.

De fout moet aldus de noodzakelijke voorwaarde zijn voor het intreden van de schade.

In het geval dat er sprake is van meerdere oorzaken/fouten wordt in de rechtspraak de equivalentieleer of de leer van de pluraliteit van oorzaken toegepast. (Cass. 4 december 1950, *Pas.*, 1951, I, 201; Cass. 3 oktober 1973, *A.C.*, 1974, 250)

Wanneer verschillende fouten aanleiding hebben gegeven tot één en dezelfde schade, wordt met elke fout rekening gehouden zonder dewelke de schade, zoals deze zich in werkelijkheid heeft voorgedaan, zich niet zou hebben voorgedaan.

Elk van de verschillende veroorzakers van de schade staan afzonderlijk in voor de volledige vergoeding van de schade.

In casu staat het oorzakelijk verband tussen de diverse fouten vast en kan geenszins ernstig worden betwist.

Het is klaar en duidelijk dat de schade enkel en alleen ten gevolge van de onaangekondigde onrechtmatige staking werd veroorzaakt.

De stakende werknemers hadden tal van andere middelen kunnen en moeten aanwenden alvorens tot dergelijke radicale actie over te gaan.

De staking moet het ultieme middel zijn nadat alle andere mogelijke middelen werden uitgeput.

Minstens had de staking moeten worden aangezegd teneinde de belangen van talrijke onschuldige derden te vrijwaren en de schade zoals ze zich heeft voorgedaan te vermijden, hetgeen de stakers volkomen hebben nagelaten te doen.

Het gebruikte actiemiddel van de stakers stond geenszins in verhouding tot het bestaande conflict tussen de stakers en luchthavenuitbater BAC.

Zonder elke individuele fout van de stakers en de fout van luchthavenuitbater BAC had de schade zich geenszins voorgedaan zoals deze zich in werkelijkheid heeft voorgedaan.

Elke individuele fout geeft aanleiding tot aansprakelijkheid vermits elke fout een in concreto noodzakelijke voorwaarde uitmaakt voor het schadegebeuren.

Al deze verschillende fouten zijn onvermijdelijk de oorzaak geweest van het schadegebeuren en de eruit voortvloeiende schadelijke gevolgen.

Ingevolge het conflict tussen luchthavenuitbater BAC en de stakende werknemers werd disproportioneel veel schade toegebracht aan tienduizenden derden (reizigers).

Bovendien is het aspect 'schade aanrichten' inherent aan het stakingswapen. Zonder mogelijke schade zou er immers geen druk kunnen worden uitgeoefend door de stakende werknemers.

Het staat dan ook buiten kijf dat de stakende werknemers en luchthavenuitbater BAC ten gevolge van de onrechtmatige staking aanzienlijke schade hebben berokkend aan derden dewelke zich geenszins had voorgedaan zonder de onaangekondigde staking.

5. SCHADE :

Wat de schade zelf betreft, zijn de raadslieden van partijen overeengekomen om dit aspect verder uit te werken, nadat de Rechtbank uitspraak zal hebben gedaan over de ontvankelijkheid en de gegrondheid; en dit teneinde de Rechtbank en zichzelf (eventueel) onnodig werk te besparen.

6. C. VANDEVOORT & J.VAN DEN BERGHE :

Er werden blijkbaar 2 personen ten onrechte gedagvaard, namelijk de Heren J.V. en C. V.; dewelken thans een R.P.V. vorderen van respectievelijk 10.000,00 en 1.000,00 .

Van zodra de raadsman kennis heeft gekregen van deze klaarblijkelijke vergissing, heeft hij laten weten dat er geen rekening moest worden gehouden met de dagvaarding, en dat er dan ook afstand zou gedaan worden van de vorderingen. Het was dan ook geenszins nodig om een raadsman te gelasten om nog conclusies te redigeren. Zodat de vorderingen in betaling van deze RPV's dienen te worden afgewezen.

OM DEZE REDENEN BEHAGE HET DE RECHTBANK :

de vorderingen van concluanten ontvankelijk en gegrond te verklaren;

alvorens recht te doen, verweerders in toepassing van art. 877 Ger.W. te veroordelen tot het bijbrengen van het rapport betreffende de vergadering dd. 22.03.07, alsook tot het bijbrengen van de rapporten betreffende de klachten tegen Mevrouw C. C., en dit onder verbeurte van een dwangsom van 1.000,00 per dag vertraging;

vervolgens, verweerders te veroordelen, solidair en in solidum, de één bij gebreke aan de ander, tot vergoeding van de door hen veroorzaakte schade, en hen te veroordelen tot betaling van de bedragen zoals gevorderd in de inleidende dagvaarding;

verweerders tevens solidair en in solidum, de één bij gebreke aan de ander, te veroordelen tot betaling van alle gerechtskosten, inbegrepen de wettelijke R.P.V.

Met de meeste eerbied,
Genk, 30.05.09.

Voor concluanten,
hun raadsman :

Mr. P.CAFMEYER

Staat van kosten :

dagvaarding : P.M.
R.P.V. : 20.000,00